

PROTOKOLL**Båtrådet**

Nr 3/2012

Tid: Tisdag den 13 november klockan 17.00-19.45.**Plats:** Stadshusets entréhall, lokal Duvholmen.**Närvarande:**

Hans Barje (M)	ordförande
Bosse Knutson (L)	
Charlotta Ridderstråle (FP)	§ 1- § 8
Christian Ehrling	ordf LBF
Lars Tornérhielm	
Björn Sjöström	
Lars Östervall	
Bengt Gärde	
Eva Arwedson	förvaltningschef
Renato Petéh	sekreterare

Frånvaro som meddelats till dagens sammanträde är Anders Wennberg.**Justering:** Bengt Gärde utses att tillsammans med ordföranden justera dagens protokoll.**Föredragningslista:** Kallelse 2012-11-08

Ärenden

§ 2.01

FÖREGÅENDE MÖTES PROTOKOLL

Protokoll från båt rådets möte nr 2-2012 lades till handlingarna.

§ 2.02

INFORMATION GÄLLANDE KRAV VID BÅTBOTTENTVÄTTNING AV FRITIDSBÅTAR

Båtbottentvättning av fritidsbåtar delades ut på mötet, bilaga 1

Mattias Hedman från Miljö- och stadsbyggnad redovisar Havs- och vattenmyndighetens riktlinjer gällande båtbottentvättning av fritidsbåtar. Riktlinjerna är främst framtagna för tillsyn av fritidsbåtklubbar men kommer även att gälla för varv och liknande verksamheter där även större båtar tvättas. Sammanfattningsvis så innebär riktlinjerna att det inte längre kommer att vara tillåtet att tvätta sina båtar om tvättvattnet inte samlas upp via en spolplatta och därefter renas via slamavskiljare och ytterligare reningssteg som t ex filter. Beroende på storlek av anläggning bör riktvärden uppfyllas under verksamhetsåren 2014-2015. Miljö- och stadsbyggnadskontoret kommer att föra en dialog och boka möte med varje enskild båtklubb under våren 2013 för att utröna vilken reningsmetod som passar bäst utefter klubbens förutsättningar.

§ 2.03

GENOMGÅNG AV CHECKLISTA GÄLLANDE UPPDRAG FRÅN TIDIGARE BÅTRÅD

Checklista delades ut på möte, bilaga 2

Båtrådet går igenom checklisten för uppföljning av diverse åtaganden och uppdrag. Förslag på nya sjösättningsramper samt traileruppställningsplatser stryks från listan då staden står för kostnaden samt att vi inte ser något större behov utefter enkätfrågor till de som står i båtkön.

Kufri och Lars Tornérhielm träffas under december för framtagning av ny långsiktig behovsinventering avseende underhåll av hamnarna.

§ 2.04

REDOVISNING AV STATISTIK ÖVER ANTALET TILLDELADE BRYGGPLATSER 2011

Statistik delades ut på mötet, bilaga 3

Enligt beslut insamlas och sammanställs statistikuppgifter via båtförbundet. Klubbarnas uppgifter om antalet tilldelade sommarplatser ska vara båtförbundet tillhanda 31 augusti. Efter sammanställning ska uppgifterna lämnas till kultur- och fritidskontoret senast 15 september. Lidingö båtförbund redogör för årets statistik. Av de 1 081 som köade i februari 2012 var det 438 som aktivt sökte plats. Av dessa tilldelades 98 personer en bryggplats. Det innebär att 22,4 % av de aktivt sökande erhöll plats säsongen 2012. Statistiken redovisas på LBF:s hemsida. Till nästa års statistik är det önskvärt om en jämförelse mot året innan också presenteras.

§ 2.05

INFORMATION FRÅN LIDINGÖ JOLLESEGLARES VERKSAMHET

Fast punkt på dagordningen med löpande information om Lbf:s och Lidingö Jolleseglares ungdomsverksamhet. Ingen information erhöles då ingen representant var på mötet.

§ 2.06

FÖRSLAG NY INVESTERING OCH FÖRTÄTNING I SKÄRSÄTRA/ASKRIKE

Förslag från staden att den pålade bryggan i Skärsätra förlängs med 70 m samt att nya sammankopplade pontoner med längd på 120 m anskaffas. Hamnen har årligen dyra reparationer då den utsätts för väder, sjö och besvärande svall. Vid ombyggnad skulle ca 21 nya hamnplatser tillkomma. Beräknad kostnad ca 2,5 miljoner kr.

De två mindre breda ersatta pontonerna överförs till Askrike för förtätning där ca 40 hamnplatser skapas. Den större ersatta pontonen föreslås ligga i pirens förlängning som extra vågbrytare samt tillägning för jollar m.m.

Förslaget återremitteras i sin helhet till nästa båtråd samt att ytterligare två offerter framtages.

§ 2.07

FÖRBUD MOT UTSLÄPP AV TOALETTAVFALL INFÖRS 2015

Mottagning av avfall från fritidsbåtar delades ut på mötet, bilaga 4

År 2015 införs ett förbud mot att släppa ut toalettavfall från fritidsbåtar i hav, sjöar och inre vattendrag. Förbudet omfattar svenskt sjöterritorium i sin helhet och gäller alla fritidsbåtar förutom de som är k-märkta. Förbudet införs genom Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2012:13) som träder i kraft den 1 april 2015. Förbudet införs på uppdrag av regeringen. Lidingö stad har sedan två säsonger införskaffat och sjösatt en flytande toatömningstank för att underlätta mottagandet av flytande avfall. Tanken är förtöjd i östra Södergarnsviken. Lbf inkommer med tre nya förslag för eventuell omplacering av tanken.

§ 2.08

BÅTENKÄT VIA WEBBEN

På båtrådet den 12 juni beslöt vi oss för att genomföra en enkät för alla som står i båtkön. Då Kufri som administrerar kön inte haft e-postadresser till framförallt köande som registrerat sig innan 2008 har hösten åtgått för insamlande av dessa. Av knappt 1100 st utskick erhöles svar från drygt 600 personer varpå en påminnelse har skickats ut med förfallodatum 16 november. Björn Sjöström och Lars Tornérhielm har utformat en webbenkät som är utskickad till de första 600 svarande i båtkön via Björn och Lbf. Björn redovisar enkätsvaren från dessa första svar, ytterligare enkäter skickas ut efter att Kufri erhållit resterande adresser. Vid nästa båtråd redovisas samtliga enkätvar. Sammanfattning: av erhållna svar vill 82 % ha en båtplats.

§ 2.09

RAPPORT FRÅN BRYGGBESIKTNING 2012

Den årliga bryggbesiktningen utfördes den 9 oktober. Vid samtliga elva hamnar mötte en klubbrepresentant upp för att påvisa de brister som klubben ville uppmärksamma. Minnesanteckningarna är utsända till samtliga klubbars officiella e-post adresser, till klubbordförandena samt till representanterna för båtrådet. Anteckningarna ska också läggas ut på LBF:s hemsida för kännedom.

§ 2.10

FÖRSLAG PÅ BILDANDE AV ARBETSGRUPP FÖR ETABLERING AV NY HAMN

Förslag på att bilda en arbetsgrupp för att tillskapa en ny båthamn eller andra alternativ för att kunna erbjuda hamnplats för stadens invånare och på sikt minska kötiden i båtkön. Arbetsgruppen föreslås bestå av representanter från Lidingö stad: Kufri, Miljö- och stadsbyggnadskontoret och Tekniska förvaltningen, samt representanter från båtlivet inkl Lbf, där avrapportering löpande sker i båtrådet och Lbf. Kufri får i uppdrag att starta upp gruppen och komma med förslag på några nya båthamnar. Lbf meddelar Kufri vilka personer som ska ingå i arbetsgruppen från dem.

§ 2.11

ÅRETS BÅTKOMMUN, ENKÄTFRÅGOR

Enkätfrågor delades ut på mötet, bilaga 5

SweBoat som är båtbranschens riksförbund utnämner varje år årets båtkommun. Lidingö stad hamnar långt ner i denna undersökning bl.a. beroende på att vi inte har några kommunala båtplatser utan endast administrerar båtkön. Enkätfrågorna till undersökningen redovisas. Vid nästa års undersökning samarbetar Kufri och Björn för ifyllandet av enkäten för en bättre samsyn.

§ 2.12

SÄKERHET VID PONTONER I HAMNAR

Egenkontroll av Hamnar för fritidsbåtar, bilaga 6

Statens räddningsverks författningssamling SRVFS 2007:5, bilaga 7 och

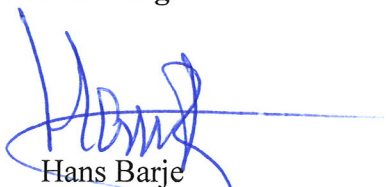
Utrustning för vattenlivräddning, bilaga 8 delades ut på mötet

Svenska Båtunionen som är en riksorganisation för landets båtklubbar har sedan 2007 ett kontrollokument utgivet "Egenkontroll av Hamnar för Fritidsbåtar" som tjänar som stöd för det systematiska säkerhetsarbetet. Utöver detta finns "Statens räddningsverk allmänna råd och kommentarer om utrustning för vattenlivräddning vid hamnar, kajer, badplatser och liknande vattennära anläggningar" i Statens räddningsverks författningssamling SRVFS 2007:5 (numera återfinns information på MSB – Myndigheten för samhällsskydd och beredskap). Dessa allmänna råd och kommentarer behandlar de krav på utrustning som kan ställas med stöd av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Då staden enligt avtal inte är ansvarig för säkerhetsutrustning på bryggor och pontoner hänvisas till rådande myndigheters rekommendationer.

§ 2.13
NÄSTA SAMMANTRÄDESDAG OCH MÖTESPLAN 2013
Tisdag den 19 mars
Tisdag den 11 juni
Tisdag den 12 november

Justering

Hans Barje

Bengt Gärde

Vid protokollet

Renato Petéh

Båtbottentvättning av fritidsbåtar

Riktlinjer augusti 2012

Båtbottentvättning av fritidsbåtar

Riktlinjer augusti 2012

Havs- och vattenmyndighetens rapport 2012:10

Diarienumr. 701-11

Havs- och vattenmyndigheten
Datum: 2012-08-31

Ansvarig utgivare: Björn Risinger
ISBN 978-91-87025-10-5
Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930, 404 39 Göteborg
www.havochvatten.se

Förord

I juli 2011 fick Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att i samråd med Naturvårdsverket och Transportstyrelsen kartlägga och utreda miljöpåverkan av båtbottentvättning för att ta fram riktlinjer och riktvärden för hur tvätt av båtar bör hanteras.

Att minimera påväxt på båtbottnen är av stor betydelse både miljömässigt men även sjösäkerhetsmässigt då även lite påväxt kan leda till att båtens egenskaper förändras. Påväxt leder till ökad friktion som resulterar i högre bränsleförbrukning, sämre framdrift och minskad manöverduglighet. Den nu helt dominerande metoden för att minska påväxt är att måla skrovet med båtbottnfärg. Traditionella kemiskt verkande båtbottnfärger och även många påstått miljöanpassade innehåller farliga ämnen som skadar den marina miljön med dess känsliga organismer och ekosystem. Det är viktigt att båtklubbar och båtägare tillsammans verkar för en minskad användning av båtbottnfärger och i ökande grad använder mekanisk rengöring som ett alternativ till bottenmålning.

Syftet med dessa riktlinjer är att utgöra stöd för tillsynsmyndigheternas arbete vid småbåtshamnar. Riktlinjerna berör båtbottentvättning av fritidsbåtar och hur detta kan göras på ett miljöanpassat sätt. Riktvärden baseras på vad bästa tillgängliga teknik i nuläget klarar av att rena och ska inte tolkas som biologiskt acceptabelt värde. Riktlinjer såväl som riktvärden kan komma att omprövas och förändras när teknikutveckling visat att det är möjligt med effektivare rening. Riktlinjerna är vägledande och en bedömning ska alltid göras i det enskilda fallet.

1. Grundförutsättning vid tvätt av båtbottnen

Vid upptag av båtar sker i de flesta fall tvätt av båtbottnen genom avspolning med högtryckstvätt. Spillvattnet som uppstår innehåller olika sorters metaller, oljor samt andra organiska (alger, havstulpaner etc.) och oorganiska (färgrester) ämnen. Då dessa kan ha negativ inverkan på organismer i hav och vattendrag behöver spillvattnet renas innan det släpps åter till miljön. Både organiskt och oorganiskt material som uppstår vid tvättning är att betrakta som farligt avfall och ska samlas ihop. Renspolning ska av denna anledning ske över en spolplatta försedd med grovrensränna och ansluten till en reningsanordning. Alternativt kan tvätten ske i en för ändamålet avsedd borsttvätt försedd med uppsamlingsbassäng. Bortförel och omhändertagande av farligt avfall får endast ske av godkända företag (Avfallsförordningen (2001:1063)). Mängd farligt avfall, anlitat transportföretag och slutlig omhändertagare ska alltid journalföras.

2. Tvätt av båt på land och vid upptagningsplats

Flertalet upptagnings- och uppställningsplatser består av grusad mark och underhåll och skötsel av båtar har gjort att dessa områden nu anses vara väldigt förorenade. Tvätt av båtar på grusplan, gatan eller garageuppfarten förordas inte då det innebär att förorenat spillvatten kan rinna ner i dagvattenbrunnar och ledas vidare ut i sjöar och vattendrag. För att undvika vidare förorening av uppställningsplatser ska all tvätt av båtar ske över en spolplatta eller i en borsttvätt.

3. Installation av båtbottentvätt

För att minimera spridning av miljöfarliga ämnen rekommenderas att alla hamnar där båtar återkommande tas upp och tvättas installerar en lösning för båtbottentvättning som innebär att man kan omhänderta det miljöfarliga restavfall som tvättning genererar. Till båtbottentvätt räknas spolplatta, borsttvätt samt annan anordning avsedd för ändamålet att hålla båtbottnen ren.

Då förutsättningarna varierar både verksamhetsmässigt och geografiskt bör det inte ställas krav på vilken typ av tvättanläggning som ska installeras utan det ska vara fritt för hamnen att välja. I de fall hamnen har andra lösningar för att säkerställa att båtbottnehanteringen inte orsakar spridning av miljöfarliga ämnen i miljön ska det vara möjligt att undgå krav på installation av tvättanläggning. Sådana lösningar kan vara tekniska lösningar som eliminerar behovet av målning med båtbottnenfärg. Exempelvis där båtarna lyfts upp ur vattnet när de inte används, eller att båtarna ligger i så kallade skrovskyddsdukar vilka betydligt reducerar påväxten. Om dessa båtar ändå tvättas vid höstupptag ska det finnas passande tvättanläggning.

På marknaden finns ett stort utbud av olika alternativa metoder och sannolikt kommer en teknikutveckling ske vilket gör att utbudet ökar och att alternativen blir fler. Det är viktigt att inte låsas i en särskild teknisk lösning genom att ställa krav utan istället låta verksamheten och förutsättningarna vara styrande.

4. Tvätt över spolplatta

En spolplatta bör bestå av en hårdgjord yta av betong eller av annat beständigt slätt material (ej asfalt) med avrinning mot en gallerförsedd grovrensränna. Spolplattan behöver dimensioneras i förhållande till de båtar som kommer att spolas av så att allt spillvatten hamnar på plattan. Vidare bör det därefter finnas en sedimentationsavskiljare samt finfilter för att fånga upp de mindre partiklarna. Sedimentationsavskiljaren bör vara minst 2 kbm men ska främst dimensioneras efter förväntat vattenflöde. Vid provtagningar av olika typer av spolplattor har det framgått att spolplatta med trekammarbrunn om minst 2 – 4 kbm och efterföljande filterrening innehållande bland annat kolfilter eller fällningsrening fungerat bäst för att rena spillvattnet.

Daglig skötsel av spolplattan bör innefatta att den spolas av vid arbetsdagens slut och att fast avfall tas upp. Grovrensrännan ska regelbundet rensas från slam. Om spolplattan kopplas bort från reningsanläggningen vid högt vattenstånd som vid storm eller dylikt ska alltid grovrensrännan först rensas från slam.

Det material (både organiskt och oorganiskt) som samlas i spolplattans ränna och slamavskiljare, inklusive de filter som används, är att betrakta som farligt avfall och ska särskilt omhändertas (Avfallsförordningen (2001:1063)). Mängd farligt avfall, anlitat transportföretag och slutlig omhändertagare ska alltid journalföras.

5. Kontinuerlig bedömning av reningsfunktionen och riktvärden

Provtagning av reningsfunktionen vid spolplattan bör ske så ofta som det behövs för att kunna bedöma anläggningens prestanda. Vid anläggningar där det tvättas många båtar under säsongen bör provtagning ske en gång per år medan det vid mindre besökta anläggningar kan ske vartannat år. Provtagningen bör genomföras en dag då många båtar tvättas för att bedöma funktionen vid hög belastning. Filterbyte bör inte göras precis innan provtagningen.

Provtagningen ska utföras av en person med adekvat utbildning och ske genom tidsstyrd 4-timmars provtagning där delprover tas ut var femte minut eller tätare. Vattenprovet ska analyseras av ett ackrediterat laboratorium med hänsyn till: TBT, koppar, Irgarol och zink. För metallerna ska både totalt och filtrerat prov analyseras.

Det är i första hand verksamhetsutövarens ansvar att bedöma resultatet av provtagningarna och vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse vid överskridande av riktvärden. Detta kan lämpligen göras i samråd med tillverkare och leverantör av spolplattan. Vid behov eller på begäran ska provresultatet skickas in till tillsynsmyndigheten.

Riktvärden har satts utifrån resultatet av provtagningar på utgående vatten efter reningsanläggningen vid spolplattor. Värdena baseras på vad bästa tillgängliga teknik i nuläget klarar av att rena och ska inte tolkas som biologiskt acceptabelt värde. Riktlinjer såväl som riktvärden kan komma att omprövas och förändras när teknikutveckling visat att det är möjligt med effektivare rening.

Riktvärde per ämne	
TBT	200 ng/l
Koppar	0,8 mg/l
Koppar filtrerat	0,4 mg/l
Irgarol	0,8 µg/l
Zink	2,0 mg/l
Zink filtrerat	1,0 mg/l

6. Tvätt i avsedd borsttvätt

En borsttvätt i vattnet ska alltid kompletteras med en uppsamlingsbassäng där det avskrapade materialet kan ansamlas. Bassängen ska inte betraktas som ett tillägg till borsttvätten utan ses som standardutrustning vid installation. Mobila borsttvättar saknar i dagsläget uppsamlingsfunktion och bör inte installeras som enda alternativ för båtbotentvätt då dessa främst lämpar sig för skrovrena båtar som aldrig blivit målade.

I dagsläget är bassängen inte ett slutet system vilket medför att det spillvatten som samlas i där potentiellt sipprar ut och förorenar vattnet och sedimenten i anslutning till bassängen. Tills en teknikutveckling gjorts på bassängens funktionalitet rekommenderas därför att endast båtar som inte har bottenfärg på skrovet tvättas.

Avborstat material från skrovet samlas i botten på bassängen, vilken bör slamsugas regelbundet. Både organiskt material i form av alger och havstulpaner samt eventuellt oorganiskt material (i de fall färgrester finns) ska ses som farligt avfall och särskilt omhändertas (Avfallsförordningen (2001:1063)). Mängd farligt avfall, anlitat transportföretag och slutlig omhändertagare ska alltid journalföras.

7. Hamnens skyldighet till egenkontroll av verksamheten

Enligt 26 kap. 19 § i Miljöbalken ska den som bedriver verksamhet som kan befaras påverka miljön eller medföra olägenheter för människors hälsa förtämpligt planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana effekter. Dessutom ska verksamhetsutövaren genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön.

Dokumenterade rutiner för skötsel och underhåll av tvättanläggningen bör alltid finnas tillgängliga. Skötselrutiner upparbetas lämpligen tillsammans med tillverkaren av reningsanläggningen och ska hållas uppdaterade. Alla kontroller och åtgärder som vidtas vid anläggningen ska journalföras. Hamnar och marinor bör informeras om sina skyldigheter till egenkontroll.

8. Dokumentation och rapportering

Skriftligt dokumenterade rutiner för skötsel och underhåll bör alltid finnas tillgängliga vid verksamheten. De kontroller och åtgärder som vidtas vid anläggningen ska journalföras och kunna redovisas till tillsynsmyndigheten när denne begär det. Det kan vara lämpligt om tillsynsmyndigheten efterfrågar denna redovisning en gång per år. Uppgifter om antal tvättade båtar, förbrukning av vatten, förbrukning av kemikalier, datum för tömning av slamskiljare och filterbyte, samt uppkomna mängder farligt avfall bör ingå i en sådan dokumentation. Har det förekommit provtagningar av vattnet ska provrapporterna från dessa också bifogas.

9. Föreslagen tidsplan

Inom arbetet med miljö kvalitetsmålen Giftfri miljö, Hav i balans samt levande kust och skärgård samt för genomförandet av vattendirektivet och havsmiljödirektivet, är det angeläget att utsläppsförbättrande åtgärder snarast sätts in och att tillförseln av miljöfarliga ämnen till våra hav, sjöar och vattendrag minskas. Tidsplanen nedan föreslås för att ge utrymme för genomförandet av åtgärder vid befintliga och nya tvättanläggningar samtidigt som vikten av att åtgärderna snarast drivs igenom understryks.

Föreslagen tidsplan för utbyggnad av befintliga och nya anläggningar

Stora anläggningar >150 tvättar	Tvättanläggningar bör snarast kompletteras med steg-2 reningsanläggning där det saknas. Riktvärden bör uppfyllas och redovisas tillsynsmyndigheten under verksamhetsåret 2014.
Medelstora anläggningar 30-150 tvättar	Tvättanläggningar bör snarast kompletteras med steg-2 reningsanläggning där det saknas. Riktvärden bör uppfyllas och redovisas tillsynsmyndigheten under verksamhetsåret 2015.
Små anläggningar <30 tvättar	En särskild yta för båttvätt med hårdgjord yta och sedimentationsbrunn bör snarast installeras eller kompletteras där det saknas.

10. Båtbottenfärger och attitydförändring

Flertalet av de båtbottenfärger som används och har använts har visats innehålla ämnen som är skadliga för havs- och vattenmiljön. Reglerna för vilka utsläpp som tillåts har succesivt skärpts men fortfarande finns inga riktigt bra alternativ. Hantering och applicering av färgerna på båtbotten kan utgöra en miljö- och hälsorisk om inte tillräckligt med säkerhetsåtgärder vidtas. Det är ett känt problem att båtägare gärna använder sig av färg som är giftigare än vad det geografiska området och påväxtsituationen kräver, något som kan medföra en ökad miljöpåverkan särskilt i känsliga områden. Användningen av båtbottenfärger sprider betydande mängder miljöfarliga ämnen till våra hav, sjöar och vattendrag och det är en prioriterad fråga att hantera. Det är en viktig uppgift att genom information och kontroll se till att användningen av färger minskar och att fler båtägare ser möjligheter med annan hantering av påväxten.

Checklista för Båtråds-uppdrag

Uppdaterad 2012-11-13 av LT

Aktuella frågor under gemensam bevakning

Utreda möjliga platser för ny båthamn
Lidingö som Sveriges bästa båtkomun
Investering i Skärsätra 2 - 3 Mkr?

Frågan är föremål för en särskild beredning.

Uppdrag för staden

Uppdrag för Lidingö Båtförbund

Datum	Uppdrags- tagare	Ärende	Deadline	Datum	Uppdrags- tagare	Ärende	Deadline
07-jun-11	KuFri	medverka vid framtagning av långsiktig behovsinventering	vt 2012	12 juni '07	LBF: sekreterare	Uppdatera lista över hamnkaptener och varvsbasar	V. 9 och v 23
14-feb-12	KuFri	Orientera LBF om arbetet med nya båthamnar	ht 2013	20-apr-10	Lars Tornérhielm	Ansvarar för uppdatering av checklista efter båtråd	1 v efter båtråd
12 juni 12	KuFri	Utred 3 nya placering av Waterloo	vt 2013	07-jun-11	Lars Tornérhielm	Framtagning av ny långsiktig behovsinventeringen avseende underhåll av hamnarna	vt 2013
12-jun-12	KuFri	Skicka ut och utvärdera enkät till de som står i båtkön	13-nov-12	13-nov-12	Lars Tornérhielm	medverka långtidsplan bryggor	nästa möte
13-nov-12	KuFri	Långtidsplan bryggor	nästa möte	13-nov-12	Christian	Utse personer till arbetsgrp ny båtklubb	30-nov-12
14-nov-12	KuFri	Utse personer till arbetsgrupp ny båtklubb	30-nov-12				

Båtkön, bryggplatstilldelning m.m. År 2012

Båtklubb	kön				tilldelade platser			tilldelningen till köande i %			
	platser totalt (enl. klubben)	avtalsplatser (enl. Lö stad)	registr. i kön (enl Lö stad)	akt. sökande (=intresseanm)	från kön	ej från kön	not.	av tot pl	av avtalspl.	av reg. i kön	av akt sök
Askrike Segelsällskap	200	179	80	49	1	2	1)	0,5%	0,6%	1,3%	2,0%
Bosö Båtklubb	521	546	183	80	21	1	2)	4,0%	3,8%	11,5%	26,3%
Breviks Båtsällskap	169	168	192	60	5	0	3)	3,0%	3,0%	2,6%	8,3%
Katrinelunds Båtklubb	38	32	34	10	2	0	4)	5,3%	6,3%	5,9%	20,0%
Käppala Båtsällskap	159	172	101	41	10	0	5)	6,3%	5,8%	9,9%	24,4%
Lidingö Båtklubb	258	252	78	49	23	1	6)	8,9%	9,1%	29,5%	46,9%
Lidingö Segel Sällskap	195	168	22	24	13	3	7)	6,7%	7,7%	59,1%	54,2%
Skärsätra Båtklubb	77	69	133	45	0	2	8)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sticklinge Udde Båtklubb	221	230	115	36	7	4	9)	3,2%	3,0%	6,1%	19,4%
Talluddens Båtsällskap	112	112	44	24	5	0	10)	4,5%	4,5%	11,4%	20,8%
Torsviks Båtklubb	96	92	99	20	11	0	11)	11,5%	12,0%	11,1%	55,0%
Σ	2 046	2 020	1 081	438	98	13	Tot.	4,8%	4,9%	9,1%	22,4%

Not 1) 2 flytt från annan båtklubb

2) 1 flytt från annan båtklubb

3)

4)

5)

6) 1 flytt från annan båtklubb

7) 1 reaktiverande, 1 flytt från annan klubb, 1 ej från kö

8) 2 reaktiverande

9) 4 reaktiverande

10)

11)

Av sammanlagt 111 tillgängliga platser har 13 tilldelats utanför kön enligt följande:

7 tillfälligt passiva medlemmar som åter skaffat båt ("2-årsregeln")

5 personer som flyttat mellan klubbar

0 "gamla" medlemmar som skaffat ytterligare en båt

0 personer som övertagit klubbmedlems båt

1 annat skäl

Sålunda har till nya, "externa sökande" fördelats 99 platser, varav:

98 via båtkön

1 vid sidan av båtkö-systemet

Mottagning av avfall från fritidsbåtar

Innehåll

MOTTAGNING AV AVFALL	4
FÖRBUD MOT UTSLÄPP AV TOALETTAVFALL INFÖRS 2015	5
Här gäller förbudet	5
ANLEDNINGAR TILL FÖRBUDET	6
Checklista för att bygga mottagningsanläggning för toalettavfall	6
BEHOV AV ATT LÄMNA AVFALL STYR	7
Mindre hamnar kan samarbeta	7
KRAV PÅ MOTTAGNING AV TOALETTAVFALL REDAN NU	8
KRAV PÅ PLAN FÖR AVFALLSHANTERING	9
INFORMATION TILL BÅTANVÄNDARE	10
ATT TÄNKA PÅ VID MOTTAGNING AV TOALETTAVFALL	11
TEKNISKA LÖSNINGAR FÖR SUGTÖMNING	12
Stationär sugtömningsstation	12
Transportabel sugtömningsstation	12
Flytande sugtömningsstation	13
Sugtömning direkt från båtplatsen	13
Pump teknik	14
Välj rätt teknik	14
Yrkestrafiken är reglerad	15
REGLER FÖR MOTTAGNING AV FARLIGT AVFALL	16
SKYLTNING	16
INTERNATIONELL SYMBOL FÖR SUGTÖMNING	17
UTMÄRKNING MED SJÖSÄKERHETSANORDNING (SSA)	17
Exempel på utmärkning	17
AVGIFTER FÖR AVFALLSMOTTAGNING	18
RAPPORTERA ANLÄGGNINGAR FÖR SUGTÖMNING	18
REGELVERK KRING AVFALLSHANTERING	19
BEGREPP OCH FÖRKLARINGAR	20

Mottagning av avfall

Hamnar för fritidsbåtar ska kunna ta emot avfall från de fritidsbåtar som använder hamnen. Behovet av att lämna avfall ska styra omfattningen och utformningen av mottagningsanordningarna. Om de fritidsbåtsägare som använder hamnen har behov av att lämna ifrån sig sorterat avfall för återvinning, miljöfarligt avfall och toalettavfall ska hamnen kunna ta mot sådant avfall.

Den här broschyren är framtagen av Transportstyrelsen. Den vänder sig främst till fritidsbåtshamnar och innehåller information om vad som gäller för mottagning av avfall från fritidsbåtar.

En stor del av broschyren behandlar specifikt mottagning av toalettavfall.

T

Om du bara vill läsa om toalettavfall se orangemarkerade avsnitt!

Förbud mot utsläpp av toalettavfall införs 2015

År 2015 införs ett förbud mot att släppa ut toalettavfall från fritidsbåtar i hav, sjöar och inre vattendrag. Förbudet omfattar svenskt sjöterritorium i sin helhet och gäller alla fritidsbåtar förutom de som

är k-märkta. Förbudet införs genom Transportstyrelsens föreskrift (TSFS 2012:13) som träder i kraft den 1 april 2015. Förbudet införs på uppdrag av regeringen.

Här gäller förbudet

Kartan visar Sveriges sjöterritorium, där förbudet mot att släppa ut toalettavfall från fritidsbåtar gäller från och med 1 april 2015.

Utsläppsförbudet omfattar blåmarkerade kustområden samt alla sjöar och vattendrag i Sverige.

Du kan läsa mer om förbudet mot utsläpp av toalettavfall på
Transportstyrelsens webbplats: www.transportstyrelsen.se/toa

T Anledningar till förbudet

Toalettavfall som sprids i hav och sjöar påverkar miljön negativt, bland annat genom att tillföra fosfor- och kväveämnen som har en gödande effekt. Avfallet kan även orsaka sanitära problem genom att sprida till exempel e-colibakterier som kan orsaka infektioner i mage, tarm, öron, näsa, hals och på hud.

Fritidsbåtarnas bidrag till övergödningen av Östersjön är visserligen litet i förhållande till de totala utsläppen av övergödande ämnen, som främst kommer från jordbrukets användande av gödningsmedel. Men eftersom utsläppen från fritidsbåtar sker under en begränsad tid i avgränsade delar av Östersjön och Västerhavet,

påverkar det miljön negativt lokalt. Utsläppen sammanfaller dessutom med tiden för algblooming och drabbar särskilt artrika kuster där vattenomrörningen är som långsamast.

Sverige har genom konventioner inom ramen för FN-samarbetet, genom EU-förordningar för FN-samarbetet, genom EU-förordningar och avtal med övriga Östersjöländer förbundit sig att minska utsläppen av bland annat fosfor och kväve. Genom att införa ett förbud mot utsläpp av toalettavfall bidrar vi till att uppnå våra internationella åtaganden om minskade utsläpp av kväve och fosfor. Samtidigt bidrar vi till en renare Östersjö och därmed ett attraktivare båtliv.

Checklista för att bygga mottagningsanläggning för toalettavfall

När en mottagningsanläggning för toalettavfall ska byggas är det viktigt att i ett tidigt skede kartlägga

behov och att kontakta viktiga instanser. Här hittar du en checklista som stöd i det arbetet.

1. Inventera behovet – vilken kapacitet behövs?
2. Inventera tekniker och lösningar för mottagning. Vilken anläggning fungerar bäst i den aktuella hamnen?
3. Kontakta kommunen för att diskutera behov, krav och lösningar samt eventuella krav på tillstånd för bygglov, strandskydd och så vidare.
4. Sök om det är möjligt bidrag för lokala vattenvårdsåtgärder, så kallat LOVA-bidrag. Kontakta Länsstyrelsen i det län där projekten ska genomföras för mer information.
5. Sök de tillstånd som behövs (bygglov, strandskydd, och så vidare).
6. Kontakta Transportstyrelsen för samråd om tillstånd krävs för sjösäkerhetsanordning.
7. Anlägg mottagningsanordningen och komplettera informationen i avfallshanteringsplanen.
8. Efter färdigställande, anmäl mottagningsanordningen för spridning på webben. För mer information, gå in på www.transportstyrelsen.se/toa.

Behov av att lämna avfall styr

Fritidsbåtshamnens mottagningsanordning ska utformas efter gällande behov. Därför blir det första steget att ta reda på vilket behov av avlämning som finns hos de båtar som normalt anlöper hamnen. Kontakter med båtklubbar, båtlivets organisationer och företrädare för lokala intressen kan ge värdefull information. Därefter bör behovet av mottagning och insamling diskuteras med kommunen. Den slutgiltiga bedömningen av behovet av att lämna avfall ska redovisas i avfallshanteringsplanen.

! I mindre klubbhamnar kan medlemmarna, genom ordningsregler själva bestämma om eget ansvar för hantering av vissa sorters avfall från den egna båten, till exempel farligt avfall.

Mindre hamnar kan samarbeta

Flera fritidsbåtshamnar kan ha gemensamma mottagningsanordningar om det inte orsakar besvär för de fritidsbåtar som ska lämna avfall. Gemensamma

mottagningsanläggningar ska tydligt anges i avfallshanteringsplanen.

! Om flera fritidsbåtshamnar ligger nära varandra i till exempel en vik, kan en mottagningsanordning för toalettavfall anläggas vid infarten till viken.

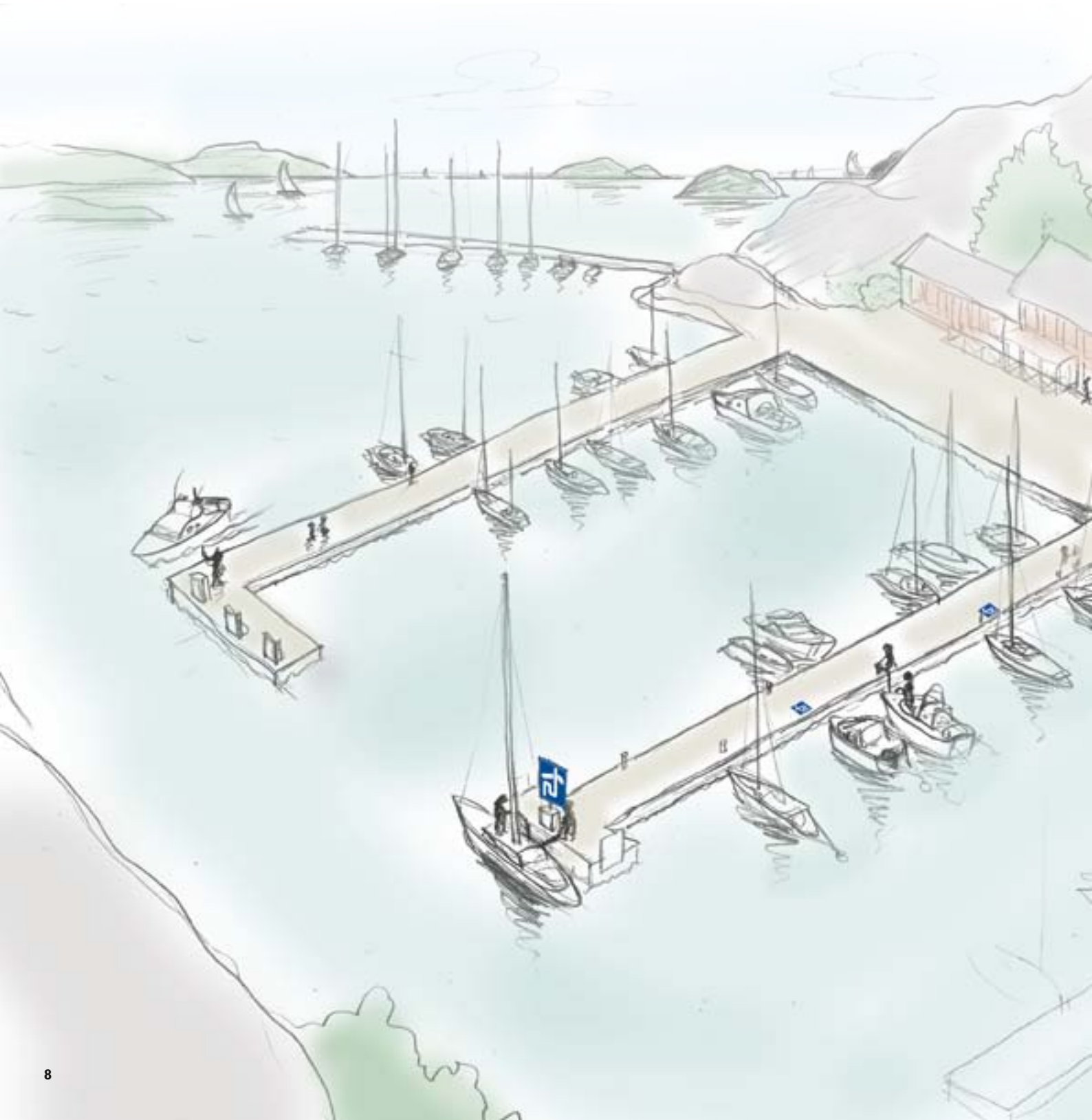
T Krav på mottagning av toalettavfall redan nu

Förbudet mot utsläpp av toalettavfall i svenskt sjöterritorium träder i kraft den 1 april 2015. Men redan i dag är fritidsbåtshamnarna skyldiga att tillhandahålla mottagningsanordningar för det avfall som båtarna har behov av att lämna.

Fritidsbåtshamnar ska ha mottagningsanordningar som kan ta emot toalettavfall från

fritidsbåtar som normalt anlöper hamnen.

Med mottagningsanordningar menas utslagsvaskar, sugtömningsstationer och landtoaletter. Med toalettavfall menas allt utsläpp av avloppsvatten och annat avfall från varje toalett eller urinoar. Förbudet gäller därmed endast båtar med installerad toalett och inte tömning av toalettavfall från hink, potta eller liknande. ■

Krav på plan för avfallshantering

Hamnen är skyldig att upprätta en avfallshanteringsplan med det innehåll som anges i Transportstyrelsens föreskrift (SJÖFS 2001:13). Avfallshanteringsplanen syftar till att säkerställa att hamnen har tillräcklig kapacitet för att på ett tillfredsställande sätt kunna ta emot avfall. Ansvaret gäller avfall från både besökande

båtgäster och båtägare hemmahörande i hamnen. Hamnen ska samråda med kommunen vid upprättandet. Samråd ska även ske med andra berörda parter. Avfallshanteringsplanen får utarbetas på regional nivå men behovet av och tillgången till mottagningsanordningar ska specificeras för varje enskild fritidsbåtshamn.

Avfallshanteringsplanen ska innehålla följande uppgifter (enligt SJÖFS 2001:13):

1. Fritidsbåtshamnens namn, adress och vem som är utsedd att genomföra avfallshanteringsplanen.
2. Antal fritidsbåtar som är hemmahörande i hamnen och uppskattat antal gästade fritidsbåtar per år.
3. Uppskattning av den mängd och slag av avfall som kommer att tas emot per år från de fritidsbåtar som använder hamnen samt underlag för en sådan uppskattning. Hänsyn ska tas till eventuella framtida förändringar av mängd och typ av avfall som kommer att tas emot.
4. Beskrivning av mottagningsanordningarna, vilken typ av avfall de är avsedda för och hur stor kapacitet de har.
5. Karta eller skiss som visar var mottagningsanordningar för respektive avfallslag är placerade i fritidsbåtshamnen.
6. Vilken kommun eller vilket företag som tar emot eller transporterar bort avfallet.
7. Hur fritidsbåtshamnens användare underrättas om hamnens mottagningsanordningar samt hur fortlöpande samråd sker med användare och andra berörda parter.
8. Vilka åtgärder som vidtagits för att förenkla avfallslämningen från de fritidsbåtar som anlöper fritidsbåtshamnen.

Avfallshanteringsplanen ska revideras när behovet av avfallslämning ändras eller med högst tre års mellanrum.

En blankett har gjorts för att underlätta sammanställningen av de aktuella uppgifterna. Du kan hämta den på Transportstyrelsens webbplats: www.transportstyrelsen.se

Information till båt användare

Fritidsbåtshamnen ansvarar för att informera de som använder hamnen om hur avfall tas emot och vilka mottagningsanordningar som finns. Det framgår av Transportstyrelsens föreskrift (SJÖFS 2001:13).

Informationen ska innehålla följande:

1. Karta eller skiss som visar var mottagningsanordningar är placerade för respektive avfallstyper.
2. Förteckning över de typer av avfall som normalt tas om hand.
3. Beskrivning av hur avfallet lämnas.
4. Kontaktperson för mer information om avfallsmottagning i fritidsbåtshamnen.

Vi rekommenderar att informationen sprids genom tydlig skyltning i hamnen och att den även innehåller hänvisningar till mottagning på annan plats. För vissa avfallslag kan särskilda anvisningar behövas för att avfallet ska kunna lämnas på rätt sätt. Om det finns begränsningar i öppettider eller om personal från hamnen måste vara med vid till exempel sugtömning, bör det finnas skyltar med tydlig information om det.

Det är också bra om informationen sprids genom andra kontakter med båtägare. Det kan till exempel ske via medlemsblad. Samma information kan också göras tillgänglig vid de många sopmajor som i vissa kommuner står utplacerade i naturhamnar, trots att dessa formellt inte berörs av samma lagkrav. Om hamnen har en egen webbplats, publicera informationen även där.

Att tänka på vid mottagning av toalettavfall

- Det är enklast att bygga en sugtömningsanläggning på en plats där det finns el och kommunalt avloppsnät (eller liknande avloppsnät) i närheten.
- Transportabla toalettankar töms bäst i en utslagsvask. Hänvisning till vanlig toalett för tömning bör undvikas eftersom det är svårt att undvika spill vid tömningen. Avståndet som tanken behöver bäras, bör hållas inom rimliga gränser.
- Hamnen bör ta fram en hanteringsplan för den händelse att bränsle kommer in i sugtömningsanläggningen eller om någon av misstag ansluter sugmunstycket till fel däckbeslag på båten (bränslepåfyllning eller påfyllning av färskvatten).
- En del båtar – framför allt de med transportabla toaletter eller tankar – använder saneringsmedel i toaletten. Även om saneringsmedlen har begränsad giftverkan kan avfallet störa eller slå ut biologiska processer i mindre avloppsreningsverk. Informationen om mottagning kan i vissa fall behöva innehålla restriktioner mot tömning av sådant toalettavfall. Kontakta kommunen för samråd.
- Slangen för sugtömning finns ibland i närheten av slangen för påfyllning av dricksvatten. Förvaringsplatser för de olika slangarna och anvisningar för användning bör då vara sådana att mynningarna på dessa bägge slangar inte kommer i närheten av varandra.

Tekniska lösningar för sugtömning

Båtägarna kan vilja lämna sitt toalettavfall på många olika sätt. Hamnen måste därför börja med att ta reda på hur behovet bland hamnens användare ser ut.

För toalettavfall används två skilda principer:

- Sugtömning med hjälp av en slangledning.
- Utslagsvask där tankar från transportabla toaletter och transportabla sugtömningsstationer kan tömmas.

Det finns i dagsläget fyra olika systemlösningar för sugtömning av toalettavfall i fritidsbåthamnar:

Stationär sugtömningsstation

Fast placerade, så kallade stationära sugtömningsstationer kan antingen vara anslutna till separata uppsamlingstankar eller kopplade direkt till det kommunala avloppsnätet. Eftersom stationen är fast är placeringen viktig för att passa fritidsbåtar av olika storlekar och modeller och för att en sugbil ska kunna tömma uppsamlingstanken när kommunalt avloppsnät saknas.

Transportabel sugtömningsstation

Det finns olika typer av transportabla sugtömningsstationer, till exempel mindre sugtömningsstationer som dras för hand på hjul, så kallade "kärrmodeller". Den rymmer endast några mindre septiktankars innehåll. När stationen är full töms den i en utslagsvask eller liknande.

Transportabla sugtömningsstationer passar bäst i mindre hamnar med få båtar som lämnar toalettavfall. Om hamnen väljer att ha en sådan sugtömningsstation kan det vara nödvändigt att det finns en person som ansvarar för att hjälpa angörande båtar med tömningen. Stationen kräver därmed mycket arbetskraftsresurser om sugtömningsstationen används ofta. En fördel med en transportabel sugtömningsstation är att den kan dras till båten utan att båten behöver flyttas.

- ! En stationär eller mobil sugtömningsanläggning bör vara placerad så, eller ha sådana slangar, att båtarna kan köa på rimligt sätt och så att sugning kan ske från minst två båtar i följd utan att den andra behöver förtöja om.

Flytande sugtömningsstation

Flytande sugtömningsstationer fungerar ofta så att fritidsbåtarna angör en flotte där sugtömningsstationen är placerad och kopplad till en uppsamlingstank. Därför lämpar de sig bäst på platser som är relativt skyddade från vind och vågor. Flotten kan förankras i eller utanför en hamn. Den kan också förankras i anslutning till farleder och naturhamnar. På den flytande sugtömningsstationen finns en tank som samlar upp toalettavfallet. Om stationen ligger utom räckhåll för bilväg måste tömningen ske med en ambulerande slambåt. Då tanken vanligtvis inte är så stor krävs det att stationens uppsamlingstank töms relativt ofta. En flytande sugtömningsstation kan flyttas efter behov och den kräver ingen el eftersom den handpumpas.

Sugtömning direkt från båtplatsen

I den här lösningen byggs fler tömningspunkter in i bryggan. Vid tömning används en slang från en slangvinda eller ett slangskåp. Slangens ena ände fästs i en ventil på bryggan och den andra änden kopplas till båtens däckbeslag för att suga ut toalettavfallet. Toalettavfallet transporteras i rörsystem till det kommunala avloppsnätet eller till en uppsamlingstank via ett centralt pumpsystem i hamnen. En av fördelarna med denna typ av sugtömningsystem är att den inte skapar köer eller kräver att båten förflyttas för att tömma septiktanken.

Pumpsteknik

Det finns även olika typer av pumpteknik att välja mellan. Några av de mest välkända tekniska lösningarna är:

- Impellerpump
- Membranpump, vakuumpump eller tryckluftspump
- Handdriven pump

Vad som är bästa tekniska lösning beror på vilken eller vilka funktioner med sugtömning som användarna vid just den anläggningen har behov av. Dessutom spelar den fysiska omgivningen roll och de människor som ska använda tekniken.

Välj rätt teknik

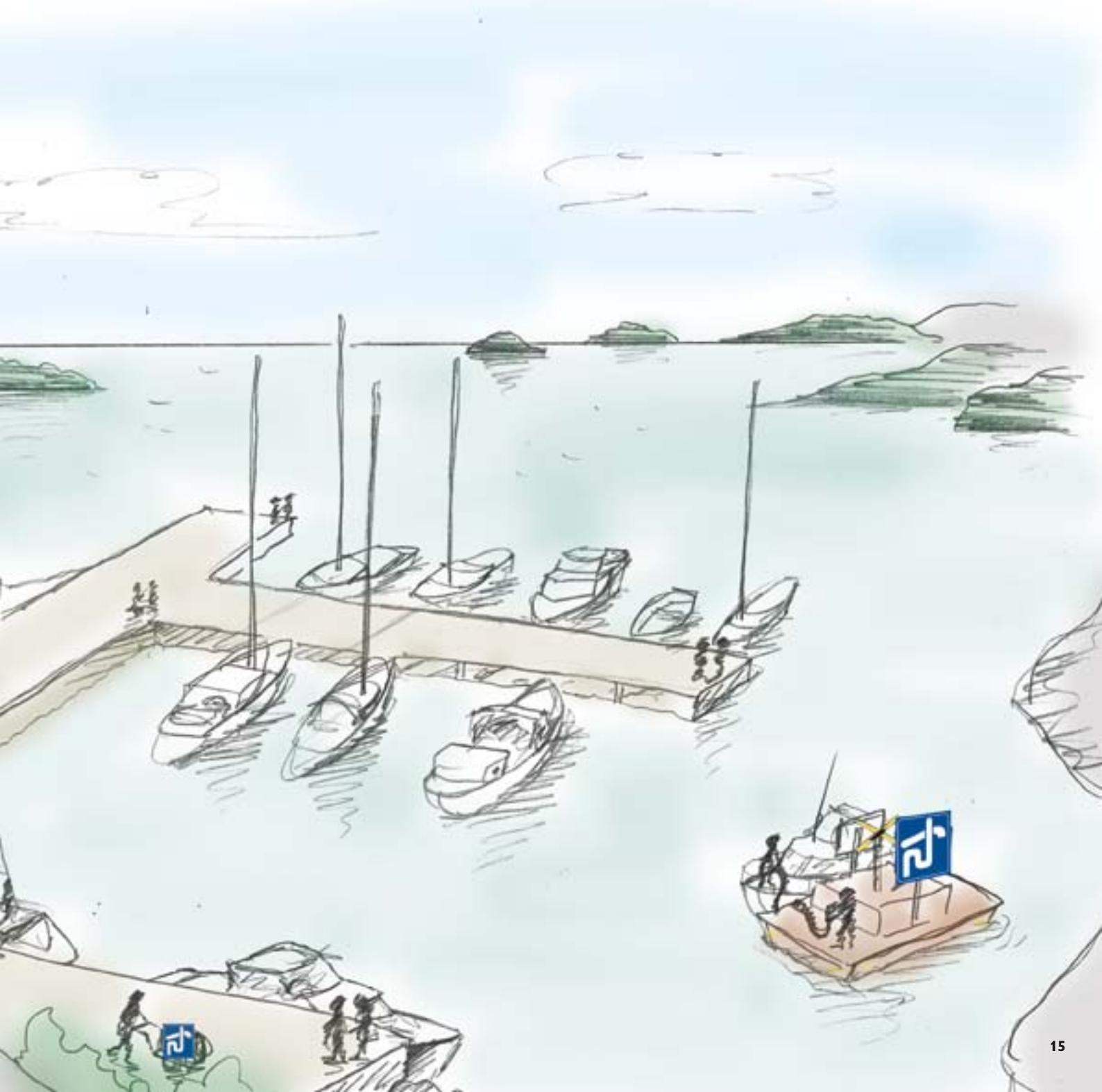
Det är viktigt att se till behoven från fritidsbåtarna vid val av teknisk lösning för sugtömning. Här följer några frågor att ta ställning till:

1. Hur många båtar ska uppskattningsvis tömma sitt avfall?
2. Hur stor mängd toalettavfall ska tas emot?
3. Hur ofta tömmer båtarna sitt toalettavfall?
4. Finns tillgång till kommunalt avloppssystem?
5. Är stationär eller transportabel anläggning lämplig?
6. Ska sugtömning erbjudas dygnet runt eller vissa tider?
7. Är anläggningen utsatt för klimatpåfrestning eller eventuell skadegörelse?
8. Är tekniken anpassad för olika tekniska gränssnitt? Vilka?
9. Finns behov av inbyggd tömning eller fristående?
10. Är det lämpligt med egen driftspersonal eller självservicefunktion?
11. Ska den egna personalen eller en extern leverantör sköta underhållet?
12. Ska driftklar anläggning köpas eller komponentköp med egen sammansättning av systemet?
13. Är det lämpligt med egen installation eller leverantörsinstallation?
14. Tål utrustningen hanteringsfel utan att gå sönder?
15. Klarar anläggningen olika pumpmedier?
16. Vilken tillgänglig kostnadsbudget finns?

Yrkestrafiken är reglerad

Yrkestrafiken reglerades redan på 1990-talet och lyder redan under samma regler som fritidsbåtarna från 2015, det vill säga ett förbud från att släppa ut toalettavfall inom Sveriges sjöterritorium och ekonomiska zon. Inom Östersjön kommer det att bli förbjudet för passagerarfartyg att släppa ut toalettavfall även på internationellt vatten. Detta har beslutats av den internationella sjöfartsorganisationen IMO (International Maritime Organization). Förbudet träder i kraft 2016 för nya fartyg och 2018 för befintliga fartyg.

Regler för mottagning av farligt avfall

Vad som är farligt avfall regleras av Avfallsförordningen (2011:927). De typer av farligt avfall som kan vara aktuella att ta emot i en fritidsbåtshamn är till exempel de som nämns i begreppsförklaringen under ”farligt avfall” sist i broschyren. Det bör även finnas möjlighet att lämna ”annat farligt

avfall” eller en hänvisning till annan plats där det kan lämnas.

Speciella regler gäller vid hantering och mellanlagring av miljöfarligt avfall. Kontakta din kommun för mer information.

I en båtklubb kan medlemmarna av olika anledningar välja andra lösningar än en mottagningsanläggning för farligt avfall, till exempel att varje medlem själv svarar för avfallet.

Skyltning

Fritidsbåtshamnen är ansvarig för att informera båt användarna om vilka mottagningsstationer som finns i hamnen, till exempel genom skyltning. Här följer förslag på hur skyltningen kan se ut.

Innehåll på skylten	Placering
Tydlig karta eller kartskiss över hamnen och mottagningsanordningens placering.	På lämpliga anslagstavlor, hamnkontor eller dylikt. Om olika typer av avfall ska lämnas på olika platser inom hamnområdet bör kartskisserna även placeras vid de olika mottagningsanordningarna.
Vilka typer av avfall som kan tas emot. Information om vem som är praktiskt ansvarig för mottagningsanordningen och den ansvariges telefonnummer. Hänvisning till närmaste plats där båtägaren själv kan lämna de typer av avfall och material som den aktuella mottagningsanordningen inte tar emot.	Både på lämpliga anslagstavlor, hamnkontor med mera och vid själva mottagningsanordningen.
Vilken typ av avfall som kan lämnas i respektive behållare.	På respektive behållare.

Internationell symbol för sugtömning

Symbolen för sugtömning av toalettavfall är internationell. Vi rekommenderar att en skylt med sugtömningssymbolen placeras väl synlig vid sugtömningsplatsen. Skyltens storlek bör vara minst 300 x 300 mm.

Underlag till skylten för sugtömning av toalettavfall går att ladda ned på Transportstyrelsens webbplats: www.transportstyrelsen.se/toa

Utmärkning med sjösäkerhetsanordning (SSA)

Om en mottagningsanläggning utgör ett hinder för sjöfarare, till exempel en anläggning som är förankrad fritt till sjöss, rekommenderar vi att den utrustas med en så kallad sjösäkerhetsanordning (SSA) av typ specialmärke. Syftet är att förebygga tillbud och olyckor genom att framför allt underlätta upptäckt i mörker och vid nedsatt sikt. Stationer som ska vara förtöjda i nära anslutning till land behöver normalt inte utrustas med någon SSA. Kontakta oss för samråd för att förebygga missförstånd och onödiga kostnader. För att etablera en SSA krävs ett etableringstillstånd från Transportstyrelsen.

Valet av SSA beror främst på hur sjötrafiken ser ut i det aktuella området. Transportstyrelsens tillstånd för SSA kan därmed variera mellan olika tömningsstationer. För vältrafikerade områden rekommenderar vi normalt en lysprick med radarsvarande funktion av typ racon, samt att sjösäkerhetsanordningen ska vara utrustad med gult topptecken, gul reflex och gult fyrljus med karaktären FI Y 3s 3 M.

Mer information om sjösäkerhetsanordningar (SSA) finns på Transportstyrelsens webbplats: www.transportstyrelsen.se/ssa

Exempel på utmärkning

Tömningsstationen för toalettavfall utrustas normalt sett med de SSA som visas på bilden:

A: Gult kryss i fluorescerande (självlysande) färg. B: Radarreflektor. C: Gult blyxtljus med karaktären FI Y 3s 3 M. D: Gula reflexer.

Avgifter för avfallsmottagning

Hamnarna får täcka sina kostnader för avfallsmottagningen genom att ta ut en allmän avgift till exempel i form av båtplatsavgift, hamnavgift och gästhamnsavgift. Hamnarna får inte ta ut särskilda avgifter för avfallsmottagning beroende på mängden eller typen av det avfall som lämnas. Det betyder att fritidsbåtshamnar inte heller får ta ut någon separat avgift för tömning av toalettavfall, det ska ingå i den allmänna hamnavgiften. Det finns inget som tvingar hamnen att ta ut avgift från gästande båtar. Om ingen avgift tas ut är det fastighetsägaren som ansvarar för att kraven uppfylls. Den fastighetsägare som upplåter mark till hamnverksamhet som inte är avgiftsbelagd, har naturligtvis möjlighet att i kontraktet se till att den som använder marken åtar sig att uppfylla kraven på mottagning av avfall.

Den som tar ut en hamnavgift eller motsvarande generell avgift, ansvarar för att uppfylla de krav som rör mottagningen av avfall från fritidsbåtar. En fritidsbåtshamn som tar ut båtplatsavgift är således skyldig att ha de mottagningsanordningar som behövs.

Den som har en mottagningsanläggning men inte definieras som en fritidsbåtshamn, har rätt att ta ut en avgift för avfallsmottagningen. En sådan anläggning kan exempelvis tillhöra en bensinmack, kiosk eller något annat företag.

T

Rapportera anläggningar för sugtömning

Det är viktigt att båtanvändarna får kännedom om var det byggs nya anläggningar för sugtömning. Den som har en ny anläggning som är tillgänglig för allmänheten, kan rapportera detta för publicering på webben. Gå in på www.transportstyrelsen.se/toa, där hittar du information om hur du rapporterar. ■

Regelverk kring avfallshantering

För det avfall som uppkommer under användandet av fritidsbåtar gäller Transportstyrelsens föreskrifter om mottagning av avfall från fritidsbåtar (SJÖFS 2001:13). För hamnar som tar emot fiskebåtar gäller Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om mottagning av avfall från fartyg (SJÖFS 2001:12). Samma mottagningsanordningar kan naturligtvis användas i båda fallen.

Övrig avfallshantering regleras av den kommunala renhållningsskyldigheten enligt miljöbalken (SFS 1998:808) och avfallsförordningen (SFS 2011:927). Den kommunala renhållningsskyldigheten innebär bland annat att kommunen har ansvar för transport av hushållsavfall från mottagningsanordning. Varje kommun har sin egen renhållningsordning som reglerar ytterligare detaljer kring avfallshanteringen. Kontakta i första hand din kommun för mer information.

- ! Transportstyrelsens föreskrifter reglerar hamnarnas skyldighet att ta emot avfall från fartyg och båtar. Kommunens föreskrifter reglerar hur avfall ska hanteras och sorteras inom kommunen.

Begrepp och förklaringar

Här har vi samlat olika begrepp med förklaringar som kan vara bra att känna till när det gäller mottagning av avfall i fritidsbåtshamnar:

Avfall

Avfall som uppstår under användandet av en fritidsbåt, exempelvis hushållsavfall, toalettavfall, olja och annat farligt avfall.

Avfallshanteringsplan

Ett dokument varje hamn ska upprätta och som bland annat innehåller uppgifter om hamnens avfallsmottagning och en uppskattning av vilka typer av avfall samt hur mycket avfall som hamnens besökande och hemmahörande båtar vill lämna.

Däckbeslag för sugtömning

En anslutning i båtens däck (eller motsvarande) som leder till båtens hålltank och är avsedd att användas vid sugtömning. Utformningen av däckbeslaget regleras av standarden SS-EN ISO 8099.

Farligt avfall

Avfall som kan skada människor och miljö genom att det till exempel är explosivt, brandfarligt, frätande, smittförande eller giftigt. Exempel på farligt avfall är spilloljor, mineraloljor, smörjoljor, motoroljor, oljeblandat material, färgrester, rester av bekämpningsmedel (insekts-sprayer med mera), glykol, glykolhaltiga vätskor, motorbatterier (blybatterier), småbatterier, lösningsmedel som lacknafta, T-sprit, bensin och aceton.

Fritidsbåtshamn

En plats eller ett geografiskt område som inrättats för att ge service till fritidsbåtar. Exempel på fritidsbåtshamn är klubbhamnar, gästhamnar, marinor och allmänna hamnar som tar emot fritidsbåtar. Naturhamnar, små bryggor och enkla förtöjningsplatser räknas inte som fritidsbåtshamn.

Gästhamn

En hamn inriktad på att tillhandahålla tillfälliga förtöjningsplatser och annan service till gästande båtar.

Klubbhamn

En fritidsbåtshamn som sköts av en båtklubb och som huvudsakligen tillhandahåller förtöjningsplatser och annan service till medlemmarnas båtar.

Marina

En fritidsbåtshamn som kommersiellt tillhandahåller förtöjningsplatser och annan service till båtar.

Miljöstation

I detta sammanhang en obemannad mottagningsanordning i en fritidsbåtshamn bestående av ett antal uppsamlingskärl för både farligt avfall och vanliga sopor.

Mottagningsanordning	En fast, flytande eller rörlig anordning som är avsedd för mottagning av avfall. För toalettavfall kan det exempelvis vara sugtömningsstationer, utslagsvaskar och landtoaletter. För sorterat material, farligt avfall och hushållssopor används en mängd olika typer av behållare.
Sugtömning	Att med undertryck från en mottagningsanordning i land suga toalettavfall ur båtens hålltank. Sugtömningsanläggningar kan vara fasta eller transportabla. Toalettavfallet kan gå direkt in i avloppsnät eller förvaras i tank för tömning med slamsugningsbil eller slamsugningsbåt.
Toalettavfall	Toalettavfall omfattar allt utsläpp av avloppsvatten och annat avfall från varje toalett eller urinoar. Tömning av toalettavfall från hink, potta eller liknande omfattas inte av definitionen ”toalettavfall”.
Toalettömningsanläggning	En mottagningsanordning för toalettavfall. Kan även kallas till exempel latrintömningsystem, sugtömningsanläggning och toatömningsanläggning.

www.transportstyrelsen.se
Telefon 0771-503 503

bg1

Vilken kommun arbetar du för?

☐	Ale kommun
☐	Alingsås kommun
☐	Alvesta kommun
☐	Aneby kommun
☐	Arboga kommun
☐	Arjeplogs kommun
☐	Arvidsjaur kommun
☐	Arvika kommun
☐	Askersunds kommun
☐	Avesta kommun
☐	Bengtsfors kommun
☐	Bergs kommun
☐	Bjurholms kommun
☐	Bjuvs kommun
☐	Bodens kommun
☐	Bollebygds kommun
☐	Bollnäs kommun
☐	Borgholms kommun
☐	Borlänge kommun
☐	Borås kommun
☐	Botkyrka kommun
☐	Boxholms kommun
☐	Bromölla kommun
☐	Bräcke kommun
☐	Burlövs kommun
☐	Båstads kommun
☐	Dals-Eds kommun
☐	Danderyds kommun
☐	Degerfors kommun
☐	Dorotea kommun
☐	Eda kommun
☐	Ekerö kommun
☐	Eksjö kommun
☐	Emmaboda kommun
☐	Enköpings kommun

☐	Eskilstuna kommun
☐	Eslövs kommun
☐	Essunga kommun
☐	Fagersta kommun
☐	Falkenbergs kommun
☐	Falköpings kommun
☐	Falu kommun
☐	Filipstads kommun
☐	Finspångs kommun
☐	Flens kommun
☐	Forshaga kommun
☐	Färgelanda kommun
☐	Gagnefs kommun
☐	Gislaveds kommun
☐	Gnesta kommun
☐	Gnosjö kommun
☐	Gotlands kommun
☐	Grums kommun
☐	Grästorps kommun
☐	Gullspångs kommun
☐	Gällivare kommun
☐	Gävle kommun
☐	Göteborgs kommun
☐	Götene kommun
☐	Habo kommun
☐	Hagfors kommun
☐	Hallsbergs kommun
☐	Hallstahammars kommun
☐	Halmstads kommun
☐	Hammarö kommun
☐	Haninge kommun
☐	Haparanda kommun
☐	Heby kommun
☐	Hedemora kommun
☐	Helsingborgs kommun
☐	Herrljunga kommun
☐	Hjo kommun
☐	Hofors kommun

☐	Huddinge kommun
☐	Hudiksvalls kommun
☐	Hultsfreds kommun
☐	Hylte kommun
☐	Håbo kommun
☐	Hällefors kommun
☐	Härjedalens kommun
☐	Härnösands kommun
☐	Härryda kommun
☐	Hässleholms kommun
☐	Höganäs kommun
☐	Högsby kommun
☐	Hörby kommun
☐	Höörs kommun
☐	Jokkmokks kommun
☐	Järfälla kommun
☐	Jönköpings kommun
☐	Kalix kommun
☐	Kalmar kommun
☐	Karlsborgs kommun
☐	Karlshamns kommun
☐	Karlskoga kommun
☐	Karlskrona kommun
☐	Karlstads kommun
☐	Katrineholms kommun
☐	Kils kommun
☐	Kinda kommun
☐	Kiruna kommun
☐	Klippans kommun
☐	Knivsta kommun
☐	Kramfors kommun
☐	Kristianstads kommun
☐	Kristinehamns kommun
☐	Krokoms kommun
☐	Kumla kommun
☐	Kungsbacka kommun
☐	Kungsörs kommun
☐	Kungälv kommun

☐	Kävlinge kommun
☐	Köpings kommun
☐	Laholms kommun
☐	Landskrona kommun
☐	Laxå kommun
☐	Lekebergs kommun
☐	Leksands kommun
☐	Lerums kommun
☐	Lessebo kommun
☐	Lidingö kommun
☐	Lidköpings kommun
☐	Lilla Edets kommun
☐	Lindesbergs kommun
☐	Linköpings kommun
☐	Ljungby kommun
☐	Ljusdals kommun
☐	Ljusnarsbergs kommun
☐	Lomma kommun
☐	Ludvika kommun
☐	Luleå kommun
☐	Lunds kommun
☐	Lycksele kommun
☐	Lysekils kommun
☐	Malmö kommun
☐	Malung-Sälens kommun
☐	Malå kommun
☐	Mariestads kommun
☐	Marks kommun
☐	Markaryds kommun
☐	Melleruds kommun
☐	Mjölby kommun
☐	Mora kommun
☐	Motala kommun
☐	Mullsjö kommun
☐	Munkedals kommun
☐	Munkfors kommun
☐	Mölnåkers kommun
☐	Mönsterås kommun

☐	Mörbylånga kommun
☐	Nacka kommun
☐	Nora kommun
☐	Norbergs kommun
☐	Nordanstigs kommun
☐	Nordmalings kommun
☐	Norrköpings kommun
☐	Norrtälje kommun
☐	Norsjö kommun
☐	Nybro kommun
☐	Nykvarns kommun
☐	Nyköpings kommun
☐	Nynäshamns kommun
☐	Nässjö kommun
☐	Ockelbo kommun
☐	Olofströms kommun
☐	Orsa kommun
☐	Orusts kommun
☐	Osby kommun
☐	Oskarshamns kommun
☐	Ovanåkers kommun
☐	Oxelösunds kommun
☐	Pajala kommun
☐	Partille kommun
☐	Perstorps kommun
☐	Piteå kommun
☐	Ragunda kommun
☐	Robertsfors kommun
☐	Ronneby kommun
☐	Rättviks kommun
☐	Sala kommun
☐	Salems kommun
☐	Sandvikens kommun
☐	Sigtuna kommun
☐	Simrishamns kommun
☐	Sjöbo kommun
☐	Skara kommun
☐	Skellefteå kommun

☐	Skinnskattebergs kommun
☐	Skurups kommun
☐	Skövde kommun
☐	Smedjebackens kommun
☐	Sollefteå kommun
☐	Sollentuna kommun
☐	Solna kommun
☐	Sorsele kommun
☐	Sotenäs kommun
☐	Staffanstorps kommun
☐	Stenungsunds kommun
☐	Stockholms kommun
☐	Storfors kommun
☐	Storumans kommun
☐	Strängnäs kommun
☐	Strömstads kommun
☐	Strömsunds kommun
☐	Sundbybergs kommun
☐	Sundsvalls kommun
☐	Sunne kommun
☐	Surahammars kommun
☐	Svalövs kommun
☐	Svedala kommun
☐	Svenljunga kommun
☐	Säffle kommun
☐	Sätters kommun
☐	Sävsjö kommun
☐	Söderhamns kommun
☐	Söderköpings kommun
☐	Södertälje kommun
☐	Sölvesborgs kommun
☐	Tanums kommun
☐	Tibro kommun
☐	Tidaholms kommun
☐	Tierps kommun
☐	Timrå kommun
☐	Tingsryds kommun
☐	Tjörns kommun

☐	Tomelilla kommun
☐	Torsby kommun
☐	Torsås kommun
☐	Tranemo kommun
☐	Tranås kommun
☐	Trelleborgs kommun
☐	Trollhättans kommun
☐	Trosa kommun
☐	Tyresö kommun
☐	Täby kommun
☐	Töreboda kommun
☐	Uddevalla kommun
☐	Ulricehamns kommun
☐	Umeå kommun
☐	Upplands Väsby kommun
☐	Upplands-Bro kommun
☐	Uppsala kommun
☐	Uppvidinge kommun
☐	Vadstena kommun
☐	Vaggeryds kommun
☐	Valdemarsviks kommun
☐	Vallentuna kommun
☐	Vansbro kommun
☐	Vara kommun
☐	Varbergs kommun
☐	Vaxholms kommun
☐	Vellinge kommun
☐	Vetlanda kommun
☐	Vilhelmina kommun
☐	Vimmerby kommun
☐	Vindelns kommun
☐	Vingåkers kommun
☐	Vårgårda kommun
☐	Vänersborgs kommun
☐	Vännäs kommun
☐	Värmdö kommun
☐	Värnamo kommun
☐	Västerviks kommun

☐	Västerås kommun
☐	Växjö kommun
☐	Ydre kommun
☐	Ystads kommun
☐	Åmåls kommun
☐	Ånge kommun
☐	Åre kommun
☐	Årjängs kommun
☐	Åsele kommun
☐	Åstorps kommun
☐	Åtvidabergs kommun
☐	Älmhults kommun
☐	Älvdalens kommun
☐	Älvkarleby kommun
☐	Älvsbyns kommun
☐	Ängelholms kommun
☐	Öckerö kommun
☐	Ödeshögs kommun
☐	Örebro kommun
☐	Örkelljunga kommun
☐	Örnsköldsviks kommun
☐	Östersunds kommun
☐	Österåkers kommun
☐	Östhammars kommun
☐	Östra Göinge kommun
☐	Överkalix kommun
☐	Övertorneå kommun

q1

Hur många hamnar för fritidsbåtar driver kommunen?

q1b

Hur många kommunala fritidsbåtplatser finns det, exklusive eventuella gästplatser?

q2

Vad är priset för en fritidsbåtplats i de kommunala anläggningarna per sommar, per bryggmeter? (om olika avgifter tillämpas ange en snittavgift)

q3

Vad är priset för en uppläggningsplats på vintern i de kommunala anläggningarna, per kvadratmeter? (om olika avgifter tillämpas ange en snittavgift)

q4

Vad är kötiden för att hyra en fritidsbåtplats i kommunal anläggning?

☐	Ingen kötid
☐	0-6 månader
☐	6-12 månader
☐	1-3 år
☐	3-5 år
☐	5-10 år
☐	10 år eller mer
☐	Vet ej

q5

Vad är årsavgiften för att stå i kö till kommunal båtplats? (Om olika avgifter tillämpas ange en snittavgift. Om ni ej tar ut avgift för detta ange 0 kr.)

q6

Hur många vinteruppläggningsplatser för fritidsbåtar har kommunen?

--

q7

Finns det kommunal anläggning för båtbottentvätt i anslutning till upptagningsplatser?

☐	Ja, vid samtliga anläggningar
☐	Ja, vid någon/några av anläggningarna
☐	Nej
☐	Vet ej

q8

Hur många kommunala gästplatser för fritidsbåtar finns det?

--

q9

Vad är dygnpriset för att hyra en gästplats? (Om olika avgifter tillämpas ange en snittavgift)

--

q10

Om hamnen/hamnarna har gästplatser – finns service i form av:

	Ja, vid samtliga anläggningar	Ja, vid någon/några av anläggningarna	Nej	Vet ej
Toalett?	☐	☐	☐	☐
Dusch?	☐	☐	☐	☐
Tvättmaskin?	☐	☐	☐	☐
Elektricitet?	☐	☐	☐	☐
Färskvatten?	☐	☐	☐	☐
Livsmedelsbutik inom gångavstånd?	☐	☐	☐	☐
Serviceverkstad?	☐	☐	☐	☐
Allmänna kommunikationer?	☐	☐	☐	☐

q11

q12

Finns sjösättningsramp som är tillgänglig för allmänheten?

☐	Nej
☐	Ja, en
☐	Ja, två
☐	Ja, fler än två, nämligen:
	<div style="border: 1px solid black; height: 40px; width: 100%;"></div>

q13

Hur mycket pengar har kommunen totalt investerat de senaste tre åren för båtlivet (OBS! öronmärkta pengar för fritidsbåtlivet)?

☐	0-100 000 kr
☐	100 000-500 000 kr
☐	500 000-1 miljon kr
☐	1-3 miljoner kr
☐	3-5 miljoner kr
☐	5 miljoner kr eller mer
☐	Vet ej

q14

Hur mycket pengar kommer kommunen att investera det kommande budgetåret, dvs 2011, för båtlivet (OBS! öronmärkta pengar för fritidsbåtlivet)?

☐	0-100 000 kr
☐	100 000-500 000 kr
☐	500 000-1 miljon kr
☐	1-3 miljoner kr
☐	3-5 miljoner kr
☐	5 miljoner kr eller mer
☐	Vet ej

q15

Berätta kortfattat om vilka utvecklingsprojekt för fritidsbåtar/båtliv kommunen genomför *just nu* (t ex båtplatser, bryggor, toaletter, sjösättningsramper)

q16

Berätta kortfattat om vilka utvecklingsprojekt för fritidsbåtar/båtliv kommunen planerar att genomföra *de kommande fem åren*. (t ex båtplatser, bryggor, toaletter, sjösättningsramper)

q17

Var ligger huvudansvaret för båtlivet i kommunen?

Det här var sista frågan. Klickar du vidare lämnas dina svar in och du kan inte gå tillbaka i enkäten mer.

SVENSKA BÅTUNIONEN

Riksorganisation för landets Båtklubbar

Egenkontroll av Hamnar för fritidsbåtar

Egenkontroll av hamnar för fritidsbåtar

Utgivare

Svenska Båtunionen
af Pontins väg 6
115 21 Stockholm
Telefon: 08-545 859 60
Fax: 08-545 859 69
E-post: info@batunionen.se
Hemsida: www.batunionen.com

Förord

I Sverige finns över 1 000 båtklubbar, vars verksamhet berör närmare en halv miljon människor. Båtlivet är en bred folkrörelse och arbetet i och för båtklubben har en viktig social betydelse och är en viktig del av klubblivet. Många hamnar arrenderas och sköts av båtklubben eller som ekonomisk förening med båtklubben som huvudintressent. Båtklubben eller den ekonomiska föreningen har som arrendator övertagit driftansvaret för hamnanläggningen.

Inom EU utarbetas flera direktiv för att uppnå tillräcklig säkerhet inom olika områden. Därför har vissa Svenska myndigheter fått ändra tidigare gällande regler, föreskrifter och råd som nu skall uppfylla EU:s direktiv. Ändringarna gäller bl a klubbar som bedriver verksamhet som är av ekonomisk art och har anställda i sin verksamhet.

Eftersom förutsättningarna för förvaltning och finansiering har förändrats, som tekniska hjälpmedlen har blivit fler, samtidigt som säkerhets- och miljökraven på hamnar har förändrats under senare år gav SBU 2006 ut boken ”Hamnar för fritidsbåtar” och som komplement till hamnboken har en arbetsgrupp utarbetat ett kontrolldokument för fritidsbåtshamnar ”Egenkontroll av hamnar för fritidsbåtar”

Arbetsmiljöverkets kommentar

”Utanför föreskrifternas giltighet faller verksamhet som inte är yrkesmässig. Med yrkesmässig verksamhet brukar man mena sådan verksamhet som är av ekonomisk art och drivs med regelbundenhet och varaktighet. En verksamhet behöver i och för sig inte vara driven i vinstsyfte för att den skall anses som yrkesmässig. Det innebär att även viss ideell verksamhet kan komma att omfattas av föreskrifterna om den är någorlunda varaktighet och omfattning och drivs ekonomiskt med avgifter från allmänheten”.

Det innebär att ändringar i gällande regler, föreskrifter och råd direkt kan få konsekvenser för klubbar och föreningar. En bra egenkontroll kan vara ett sätt att förhindra att andra aktörer tar över tillsynsverksamheten.

I arbetsgruppen har ingått

Kent Danielsson	Malmö
Rolf Kassman	Kungsbacka
Harald Mårtensson	Linghem
Per-Owe Westergren	Malmö
Hans W Berglund	adjungerad, SBU Kansli Stockholm

Allmän del

Anvisningar	Organisation																						
<ul style="list-style-type: none"> Gör inspektionen gemensamt om det finns flera ansvariga för olika ansvarsområden. Är verksamheten delad i en allmännyttig och en kommersiell verksamhet inspektera verksamheterna var för sig.. <p>Uppmärksamma att olika lagar och andra regler kan gälla beroende på om verksamheten t ex har anställd personal, upplåter lokal för verksamhet eller upplåter verktyg eller annan teknisk utrustning eller om så inte är fallet.</p> <ul style="list-style-type: none"> Frågorna i protokollet besvaras med ett X i rutan Ja eller Nej. Är svaret Nej, skriv förslag till åtgärd. I rutan för signatur anges vem som är ansvarig för att anmärkningen blir åtgärdad. Riskbedöm anmärkningar och markera med kryss. <ul style="list-style-type: none"> 1 Får ej användas, åtgärdas omedelbart 2 Åtgärdas inom 6 månader 3 Åtgärdas inom 12 månader <p>Checklistan kan vara underlag för en systematiskt kort- eller långsiktig underhållsplan utgöra beslutsunderlag för styrelsen.</p> <p>Följ upp att beslutade åtgärder blir utförda!</p> <p>Gör regelbundna inspektioner, förslagsvis en gång per år.</p> <p>Hamnarna längs våra kuster och insjöar har skiftande karaktär från mindre hamnar till stora marinor. Därför kan något saknas i checklistan för en verksamhet eller betraktas som onödigt av någon annan, skriv då i kommentaren, Ej aktuellt f n eller om något saknas, komplettera checklistan.</p> <p>Respektive medlemsklubb med sin verksamhet ansvarar för att uppfylla författningar och andra regler samt för att skador inte uppstår och att man inte ådrar sig skadeståndsansvar.</p> <p>Här hittar man mer sakkunskap Sjöfartsverket www.sjofartsverket.se Räddningsverket www.raeddningsverket.se Kemikalieinspektionen www.kemi.se Arbetsmiljöverket www.arbetsmiljoverket.se Socialstyrelsen www.sos.se Kustbevakningen www.kustbevakningen.se Arbetsmarknadens gällande lagar och avtal</p> <p>SBU påtar sig inget ansvar för att detta dokumentet är i överensstämmelse med författningar och regler, eller för skador och skadeståndsskyldighet som kan uppstå efter egenkontroll med stöd av dokumentet.</p>	<p>Båtklubb/Allmännyttig förening</p> <hr/> <p>1. Anställd personal ☐ Nej ☐ Ja</p> <p>2. Upplåts lokal till annan verksamhet ☐ Nej ☐ Ja</p> <p>3. Upplåts verktyg eller annan teknisk utrustning ☐ Nej ☐ Ja</p> <p>4. Förekommer samordningsansvar enligt AML ☐ Nej ☐ Ja</p> <p>Ekonomisk förening / Företagets namn</p> <hr/> <p>Organisationsnummer</p> <hr/> <table border="1"><thead><tr><th>Deltagare</th><th>Sign</th></tr></thead><tbody><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr><tr><td> </td><td> </td></tr></tbody></table> <p>Datum .....</p> <p>Ansvarig .....</p> <p>Namnteckning</p>	Deltagare	Sign																				
Deltagare	Sign																						

Checklista

HAMNOMRÅDE						
Kommunikationer och hamnområde	Kommentar	Sign	1	2	3	
1. Finns översiktsplan över hamnområdet? ☐ Ja ☐ Nej						
2. Finns skyltning som reglerar parkering, trafikreglering och hänvisning inom området för besökande och utryckningsfordon? ☐ Ja ☐ Nej						
3. Har hamnplan och vägar tillfredställande belysning? ☐ Ja ☐ Nej						
4. Uppfyller transportvägarna inom hamnområdet kravet med hänsyn till trafiken? ☐ Ja ☐ Nej						
5. Görs besiktning av el- vatten- och avloppsledningar årligen? ☐ Ja ☐ Nej						
Grillplats						
1. Finns anslag om var grillning får förekomma inom hamnområdet? ☐ Ja ☐ Nej						
2. Finns permanenta grillplatser? ☐ Ja ☐ Nej						
3. Finns brandsläckningsutrustning på grillplatsen? ☐ Ja ☐ Nej						
4. Finns information om och möjlighet att ta hand om grillkol och annat brandfarligt material efter grillning? ☐ Ja ☐ Nej						
Lekplats		Kommentar	Sign	1	2	3
1. Är lekplatsen väl avskild från kringliggande riskzoner? ☐ Ja ☐ Nej						
2. Är lekredskapen typgodkända enligt CE-norm? ☐ Ja ☐ Nej						

forts					
3. Finns tvättad sand under lekredskapen? ☐ Ja ☐ Nej					
4. Har prover tagits på sanden i sandlådan senaste året? ☐ Ja ☐ Nej					
Sjösättningsramp	Kommentar	Sign	1	2	3
1. Har ramp/erna rekommenderad lutning och bryggor på båda sidorna om rampen? ☐ Ja ☐ Nej					
2. Har rampen bra halkskydd i markbeläggningen? ☐ Ja ☐ Nej					
3. Har rampen bromskloss? ☐ Ja ☐ Nej					
BRYGGOR och KAJER	Kommentar	Sign	1	2	3
1. Besiktigas bryggorna regelbundet för att förhindra personskador? ☐ Ja ☐ Nej					
2. Rengörs bryggorna regelbundet för att förhindra halkolyckor? ☐ Ja ☐ Nej					
3. Är bryggorna försedda med annat halkskydd? ☐ Ja ☐ Nej					
4. Finns röta, rost eller skeppsmask i bryggkonstruktion eller akterstolpar? Datum för senaste kontroll					
☐ Ja ☐ Nej					
5. Finns rost eller brister i förankring på bojkättingar eller flyttbryggor? Datum för senaste kontroll					
☐ Ja ☐ Nej					
6. Finns typgodkända brandsläckare med ca 50 m mellanrum? Datum för senaste kontroll					
☐ Ja ☐ Nej					

ELSÄKERHET	Kommentar	Sign	1	2	3
<p>1. Är ledningssystemet på bryggorna av typ TN-S (femledare) och utfört på ett sådant sätt att kablarna är skyddade mot åverkan och inte kan skadas av högt vattenstånd, isbildning och nötning?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>2. Är el-centralerna placerade så att de är skyddade för väder och vind?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>3. Har anläggningen jordfelsbrytare?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>4. Är centralerna lättåtkomliga för byte av säkringar men inte åtkomliga för barn?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>5. Finns skötsel föreskrifter på anläggningen enligt ELSÄK-FS 2006:1?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>6. Är belysnings- och uttagsstolpar placerats så att de inte blir förtöjningspollare?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>7. Har besiktning av anläggningen utförts av behörig person enligt gällande föreskrifter?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>8. Har mätning gjorts i samband med besiktningen och protokoll upprättats av besiktningsmannen?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>9. Har protokoll upprättats av besiktningsmannen i samband med besiktningen?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
BRANDSKYDD	Kommentar	Sign	1	2	3
<p>1. Finns det ett systematiskt brandskyddsarbete och en plan över anläggningen där det framgår vilket antal båtar hamnen är dimensionerad för och placering av dessa?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>2. Framgår det i det systematiska brandskyddsarbetet att man i händelse av brand har möjlighet att flytta om båtar. Finns kunskap om hur brand i båt kan uppstå och var släckutrustning finns, att kontroll av släckutrustning har utförts och att körvägar för utryckningsfordon finns</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					

forts	Kommentar	Sign	1	2	3
3. Finns det möjlighet att snabbt placera om båtarna för att förhindra brandspridning? ☐ Ja ☐ Nej					
4. När båtar förtöjs för eller akter mot en kaj eller brygga bör det för att förhindra brandspridningen göras avskiljning mellan båtarna var fjortonde meter. Har en sådan avskiljning gjorts i hamnen? ☐ Ja ☐ Nej					
5. Finns det tillgänglig brandutrustning om det föreligger risk för brandspridning mellan båtarna i hamnen? ☐ Ja ☐ Nej					
6. Finns fast släckutrustning i hamnen som vid samma tillfälle användes av fler än 80 båtar i en sammanhängande del av hamnen? ☐ Ja ☐ Nej					
7. Är släckutrustningen placerad väl synlig vid kajen och vid varje brygga samt anslutning till en reception eller serviceanläggning? ☐ Ja ☐ Nej					
8. Finns släckutrustningen placerad tillsammans med annan utrustning för livräddning eller sjukvård? ☐ Ja ☐ Nej					
9. Är den fasta släckutrustningen placerad så att alla båtar hamnen befintliga kan nås vid brand? ☐ Ja ☐ Nej					
10. Finns handbrandsläckare så att alla båtar har högst 50 meter till närmaste släckare? ☐ Ja ☐ Nej					
11. Är släckutrustningen markerad enl. Arbetsmiljöverkets författningssamling (AFS 1997:11) om varselmärkning och varselsignalering? ☐ Ja ☐ Nej					
12. Kontrolleras släckutrustning regelbundet att den finns på plats och är funktionsduglig? ☐ Ja ☐ Nej					
13. Finns det rutiner som beskriver hur man ska agera i händelse av brand för att varna båtarnas besättningar, larma räddningstjänsten, flytta båtar, bekämpa branden och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att begränsa skadorna till följd av brand? ☐ Ja ☐ Nej					

forts	Kommentar	Sign	1	2	3
14. Utbildas personalen för att kunna vidta åtgärder som behövs vid brand? ☐ Ja ☐ Nej					
15. Informeras hamnens gäster om hamnens brandskydd, var det finns släckredskap och vilka regler som gäller för hantering av t. ex. grillar, bränsle och värmare? ☐ Ja ☐ Nej					
16. Finns regler för tillfälliga arbeten med hög temperatur vid t.ex. heta arbeten? ☐ Ja ☐ Nej					
TORR och SJÖSÄTTNING	Kommentar	Sign	1	2	3
1. Utförs sjösättning resp. upptagning av båtarna i egen regi? ☐ Ja ☐ Nej					
2. Är ansvaret för lyft och transport av båten odelat mellan båtägaren och företaget? ☐ Ja ☐ Nej					
3. Är ordningen tillfredställande (inget skräp, material o dyl. på sjösättnings- och upptagningsstället)? ☐ Ja ☐ Nej					
4. Är vagnar, vagnar och båtställningar besiktigade och godkända? ☐ Ja ☐ Nej					
5. Finns avkörningsskydd längs kajkanten för fordon? ☐ Ja ☐ Nej					
6. Utförs sjösättning resp. upptagning av båtarna med a. mobilkran? ☐ Ja ☐ Nej					
b. gaffeltruck? ☐ Ja ☐ Nej					
c. slip? ☐ Ja ☐ Nej					
e. annan anordning? ☐ Ja ☐ Nej					

Mobilkran	Kommentar	Sign	1	2	3
1. Kontrolleras föraren av kranen om han/hon har utbildning och kör tillstånd? ☐ Ja ☐ Nej					
2. Har det inhyrda kranföretaget gällande försäkring? ☐ Ja ☐ Nej Försäkringsbelopp					
3. Är lyftkrok och bandslingor eller bandstroppar besiktigade och godkända för det lyft som skall utföras? ☐ Ja ☐ Nej					
Lyft och transport med gaffeltruck	Kommentar	Sign	1	2	3
1. Kan trucken köras och manövreras säkert och att hastigheten anpassas till olika förhållanden? ☐ Ja ☐ Nej					
2. Är den försedd med parkeringsbroms som är oberoende av lastens vikt? ☐ Ja ☐ Nej					
3. Kan trucken hållas kvar i största avsedda lutning också om föraren lämnar trucken? ☐ Ja ☐ Nej					
4. Är gaffelarm och gaffelarmsförlängare märkt med av tillverkaren angivna högsta avsedda last och motsvarande tyngdpunktavstånd? ☐ Ja ☐ Nej					
5. Gaffelarmarna skall en gång per år kontrolleras för att upptäcka sprickbildning, defekter och slitage? Har detta gjorts? ☐ Ja ☐ Nej					
7. Har truckföraren föreskriven utbildning? ☐ Ja ☐ Nej					
8. Har truckföretaget/truckföraren erhållit skriftligt kör tillstånd av båtklubben/föreningen? ☐ Ja ☐ Nej					
Slipar	Kommentar	Sign	1	2	3
1. Kontrolleras slipvagn, vändskiva, kätting, wire o.d. årligen? ☐ Ja ☐ Nej					

forts	Kommentar	Sign	1	2	3
<p>2. Finns stoppklossar eller annan stoppanordning som förhindrar tillbakarullning?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
Traktor					
<p>1. Används traktorn endast som arbetsredskap inom inhägnat område?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
Pelarkran					
<p>1. Har Pelarkran där lasten kan sänkas eller lyftas vertikalt med hjälp av ett icke styrt lastbärande organ besiktigas av ackrediterat företag.</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>2. Har personer som använder lyftanordningen och lyftredskapen den utbildning och kunskap som krävs?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>3. Sker underhåll och kontroll av pelarlyften enl. gällande föreskrifter</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
Rundsling och bandstroppar					
<p>1. Har redskapet kontrolleras före användningen?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>2. Lyftredskapet skall undersökas årligen av en behörig person, för att fastställa lämpligheten för fortsatt användning.</p> <p>Görs en sådan undersökning?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>3. Är slingerbanden märkta med CE-märke, tillverkare, angiven maxlast och tillverkningsår?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
LYFTANORDNINGAR (mastkran)					
<p>1. Är mastkranen klart och tydligt märkt med sin maximal last < 500 kg för anordningen?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>2. Har okulär granskning utförts på anordningen för att hitta eventuella brister?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>3. Är lastkroken säkrad mot oavsiktlig urkrokning?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					

forts	Kommentar	Sign	1	2	3
<p>4. Är det handdrivna spelet så konstruerat att s.k. backslag inte uppkommer om veven släpper eller släpps?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>5. Finns journaler för underhåll, fortlöpande tillsyn och kontroller som innehåller uppgifter om vad som kontrolleras, när senaste kontrollen utförts och vilka åtgärder som eventuellt vidtagits?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>6. Har kontroll gjorts av komponenter eller utrustning som inte är monterade på lyftanordningen och som är placerad antingen mellan lasten eller på lasten för att ansluta den?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>7. Har kran (lyftanordning) där lasten med hjälp av ett icke styrt lastbärande organ som kan lyftas och sänkas vertikalt och dessutom förflyttas horisontellt besiktigas av ackrediterat företag?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
MASTSKJUL	Kommentar	Sign	1	2	3
<p>1. Är transportvägarna i skjulet fria från gods o.d.?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>2. Är mastställets konstruktion sådan att ras inte kan inträffa med avseende på belastningen?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>3. Finns transportkärra för transport av masterna?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
BRÄNSLESTATION	Kommentar	Sign	1	2	3
<p>1. Uppfyller bränslestationen SRVFS krav på säkerhet vid hantering av brandfarliga vätskor?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
SÄKERHETSUTRUSTNING	Kommentar	Sign	1	2	3
<p>1. Finns följande livräddningsutrustning i hamnen livboj, räddningshake, kastlina och kajstege på var ca 50 m?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
<p>2. Är livräddningsutrustningen placerad i hållare och är löstagbar?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					

forts	Kommentar	Sign	1	2	3
3. Finns bår och förbandsutrustning? ☐ Ja ☐ Nej					
4. Finns nödtelefoner i hamnen? ☐ Ja ☐ Nej					
LADDNING AV BLYBATTERI	Kommentar	Sign	1	2	3
1. Finns det speciellt utrymme för laddning av batterier som är försett med styrd mekanisk ventilation? ☐ Ja ☐ Nej					
2. Finns och används skyddsglasögon vid arbete med blybatteri? ☐ Ja ☐ Nej					
3. Finns fungerande ögondusch vid batteriladdningsplatsen? ☐ Ja ☐ Nej					
TRYCKKÄRL	Kommentar	Sign	1	2	3
1. Finns det inom anläggningen trycksatta anordningar? ☐ Ja ☐ Nej					
2. Är dessa besiktigade enligt gällande föreskrifter för tryckkärl? ☐ Ja ☐ Nej					
PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING	Kommentar	Sign	1	2	3
1. Har en riskbedömning utförts inom hamnområdet för att bedöma vilka skyddsutrustningar som skall användas under arbete i hamnen? ☐ Ja ☐ Nej					
2. Finns personlig skyddsutrustning avsedd att bäras av en person till skydd mot en eller flera risker som kan hota dennes säkerhet eller hälsa under arbete? ☐ Ja ☐ Nej					
UTBILDNING	Kommentar	Sign	1	2	3
1. Har verksamhetens berörda personer fått utbildning för sina uppgifter? ☐ Ja ☐ Nej					
2. Har verksamhetsansvariga utarbetat instruktioner för de arbeten som utförs inom hamnområdet beträffande risker och skydd. ☐ Ja ☐ Nej					

DOKUMENTATION	Kommentar	Sign	1	2	3
<p>1. Finns det inom verksamheten protokoll på utförda besiktningar t.ex. på lyftinrättningar, kranar, el-anläggning, tryckkärl och egenkontroll av anläggningen?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p>					
UPPLÅTELSE av LOKAL eller TEKNISK ANORDNING	Kommentar	Sign	1	2	3
<p>1. Finns skydds- och handhavandeinstruktioner som krävs enl. 3 kap. 8 § AML för upplåtare av lokal, maskin, redskap eller annan teknisk utrustning?</p> <p>☐ Ja ☐ Nej</p> <p>Upplåtare av lokal eller teknisk utrustning till annan person har enl. 3 kap. 8 § AML upplåtar- och skyddsansvar. Med detta ansvar följer skyldighet att se till att lokal, maskin, redskap eller annan teknisk utrustning är betryggande och uppfyller gällande krav i skyddshänseende. Upplåtaren skall förvissa sig om att den som lånar eller hyr lokal, maskin eller annan teknisk utrustning har handhavandekompetens och kunskap om gällande föreskrifter.</p> <p>Upplåtaren är fri från ansvar enl. AML för det arbete som utförs när ovanstående åtgärder har vidtagits.</p>					

Miljöplan

Har klubben / hamnen en miljöplan?

Ja   Nej

Om ja   Är den känd av brukarna?

Ja   Nej

Finns en miljöansvarig/kontakt utsedd av styrelsen?

Ja   Nej

Om ja   Namn: .....

Tfn: .....

Finns gästplatser?

Ja   Nej

Finns information och skyltning enligt SJÖFS 2001:13 som visar var mottagningsanordningar för avfall finns?

Ja   Nej

Finns förteckning över och kännedom om, de föreskrifter som gäller för verksamheten?

Ja   Nej

Delas miljöinformation ut till, och finns rutiner för att informera nya medlemmar?

Ja   Nej

Finns information och skyltning enligt SJÖFS 2001:13 som visar var mottagningsanordningar för avfall finns?

Ja   Nej

Finns förteckning över och kännedom om, de föreskrifter som gäller för verksamheten?

Ja   Nej

Delas miljöinformation ut till, och finns rutiner för att informera nya medlemmar?

Ja   Nej

Utsläpp vid underhåll, reparation och utrustning

Finns det en särskild verkstadslokal för större (yrkesmässiga) reparationer

Ja   Nej

- om Ja, ange storleken på verkstadslokalen ..... kvm

- byggnadsår .....

antalet anställda .....

- vilka slags kemikalier hanterats här (både nu och förr), om möjligt uppskatta mängder

Sort ant liter .....

Sort ant liter .....

Sort ant liter .....

Sort ant liter .....

Sort ant liter .....

Finns rutiner och utrustning för att begränsa spridning av slipdamm etc. till mark och omgivning i övrigt?

Ja   Nej

Finns rutiner för att hindra att spill av färg etc. till marken vid målning och dylikt?

Ja   Nej

Samlas färg- och lösningsmedelsrester etc. upp och omhändertas som farligt avfall?

Ja   Nej

Tas förbrukade startbatterier omhand (ej blir stående så att de kan läcka)?

Ja   Nej

Samlas motorkonserveringsvätska upp och omhändertas som farligt avfall?

Ja   Nej

Om vinteruppläggningsplats:

Upplyses båtägarna om och uppmuntras att vidta försiktighetsåtgärder?

Ja   Nej

Båtbottentvätt

Finns högtryckstvätt?   Ja   Nej

Finns allmän spolplatta?   Ja   Nej

Om Nej, på vilket underlag sker spolning?

.....

Finns rening av spolvatten?   Ja   Nej

Slamavskiljare?   Ja   Nej

fortsFilter? Ja Nej

annat, nämligen: .....

Utgående vatten (efter ev. rening) går tillkommunalt spillvattennät Ja Nejkommunalt dagvattennät Ja Nej

annat, nämligen: .....

AVFALLSHANTERING**Avfallshanteringsplan**Omfattas hamnen av krav på avfallshanteringsplan enligt SJÖFS 2001:13? Ja NejFinns avfallshanteringsplan? Ja Nej**Hushållssopor**Sker insamling av hushållssopor? Ja NejVar finns behållare?
.....Är mottagningsanordningen gemensam med annan hamn? Ja Nej**Finns möjlighet att sortera**Glas Ja NejTidningar Ja NejBatterier Ja NejMetallförpackningar Ja NejÖvriga förpackningar Ja NejGrovavfall Ja Nej

Hur sker hanteringen? .....

Farligt avfall Finns mottagningsstation för farligt avfall? Ja Nej

Om ja, mottagning sker av följande farligt avfall

Avfallsslag**Mängder (förvarade)****Mängder (årligen)**Spillolja Ja Nej ....Oljefilter Ja Nej ....Batterier Ja Nej ....Färg- och lösningsmedelsrester Ja Nej ....

fortsElektriska/elektroniska
produkter Ja Nej

.....

.....

Övrigt: .....

.....

(Anmälningsplikt ton: olja 5, batterier 10, el prod 10, övrigt 1)

Var sker insamling och förvaring?.....

.....

Separat utrymme

 Ja Nej

Utrymmet uppmärkt

 Ja Nej

Hårdgjort golv

 Ja Nej

Låst utrymme

 Ja Nej

Finns risk för läckage

 Ja Nej

Är utrymmet invallat

 Ja Nej

Möjlighet att ta hand om spill

 Ja Nej

Anlitas godkänd transportör

 Ja Nej

Godkänd omhändertagande

 Ja Nej

Sker journalföring av farligt avfall

 Ja Nej**Latrin**Finns anordningar för uppsamling av
latrin från båtar? Ja NejFinns anordning med spolback för båtar med
Latrinkärl? Ja NejFinns pumpstation för sugtömning av latrin
med septiktank? Ja NejHur förvaras latrinet efter uppsamling?
Slutna tankar? Ja NejFinns sanitetsanläggning med wc,
dusch och tvätt Ja Nej

Allmänt va

 Ja Nej

Enskilt va

 Ja Nej

Godkänd omhändertagande

 Ja Nej

BRÄNSLEHANTERING

Cisterner

Antal: .....

Innehåll	Storlek	Senast besiktad	Bedömning

Finns:

- Återkommande kontroll (kontrollrapport) Ja Nej
- Invallning eller tröskel med lutning från kajkanten Ja Nej
- Droppskydd Ja Nej
- Upphångningsanordning för pistolhandtag Ja Nej
- Risk för påkörning Ja Nej
- Närhet till vatten Ja Nej

Sjömack/tankningsplats

- Finns överfyllnadsskydd i mackarnas pistolmunstycke? Ja Nej
- Finns det skyltar uppsatta som talar om för kunderna hur man undviker spill vid tankning? Ja Nej
- Är tankningsplatsen tät/försedd med hårdjord yta? Ja Nej
- Finns det en tröskel eller lutning från kajkanten som förhindrar att spill och läckage kan nå vattnet? Ja Nej
- Är platsen för pumparna försedd med nederbördsskydd? Ja Nej

Hur tas spill omhand?

.....
.....

- Finns beredskap för spill lättillgängligt vid pumpplatsen (såsom länsor och absorptionsmaterial)? Ja Nej
- Säljs alkylatbensin? Ja Nej
- om Ja; från tank eller på dunk? .....
- Säljs miljöanpassade 2-taktsoiljor? Ja Nej

Rev KD 2007-10-25
Godk Us 2007-11-09

Förkortningar

- SRVS** Statens Räddningsverks författningssamling
SJÖSFS Sjöfartsverkets författningssamling
ELSÄK-Fs Elsäkerhetsverkets författningssamling
AFS Arbetsmiljöverkets Författningssamling
KEMI Kemikalieinspektionen

Fakta om båtlivet i Sverige

Sverige är det land i världen som har flest fritidsbåtar, en båt på var sjätte innevånare. Båtagarna, ca 250 000 personer, är oftast medlem i någon av landets 1 000 båtklubbar, varav flertalet är medlemmar i ett lokalt båtförbund. De 26 båtförbunden är medlemmar i Svenska Båtunionen, vilket gör organisationen till en av landets största organisationer för båtlivet och troligen en av landets största folkrörelser. Svenska Båtunionen, med sin totala numerär och kunskap om båtlivet, skall därför alltid vara en naturlig samarbetspartner i alla frågor gällande båtlivet.

Den svenske båtägaren är också bäst på att nyttja sin båt och 2006 gav det över 1,1 miljoner bäddnätter i svenska gästhamnar. Utländska gästbåtar stod för ytterligare en halv miljon bäddnätter. Med all rätt skulle man därför önska att båtlivet och båtturen i Sverige blir en avancerad och kommersiellt väl utvecklad och jobbskapande näring.

Vem är båtturist?

Alla fritidsbåtar oavsett nationalitet som lämnar sin båtplats i hemmahamnen är en båtturist med förväntningar.

Svenska Båtunionens roll

Svenska Båtunionen med sina 26 båtförbund, skall som landets största företrädare för båtlivet, alltid sträva efter att vara en given samverkanspartner för att utveckla landets hamnar för fritidsbåtar.

Statens räddningsverks allmänna råd och kommentarer om utrustning för vattenlivräddning vid hamnar, kajer, badplatser och liknande vattennära anläggningar

Statens räddningsverk meddelar föreskrifter och allmänna råd inom följande lagstiftningsområden:

- Allvarliga kemikalieolyckor
- Brandfarliga och explosiva varor
- Civilt försvar
- Ordning och säkerhet
- Räddningstjänst och förebyggande åtgärder enligt lagen om skydd mot olyckor
- Teknisk kontroll
- Transport av farligt gods

Beställningsadress
Norstedts Juridik AB
Kundservice
106 47 Stockholm

Telefon
08-690 91 90
Fax
08-690 91 91

E-post
kundservice@nj.se
Internet
www.fritzes.se

ISSN
0283-6165

Statens räddningsverks allmänna råd och kommentarer om utrustning för vattenlivräddning vid hamnar, kajer, badplatser och liknande vattennära anläggningar;

beslutade den 17 december 2007.

Dessa allmänna råd och kommentarer behandlar de krav på utrustning för vattenlivräddning vid hamnar, kajer och badplatser och liknande vattennära anläggningar som kan ställas med stöd av lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Allmänna råd har en annan juridisk status än föreskrifter. Allmänna råd är inte tvingande. Deras funktion är att förtydliga innebörden i en lag, i en förordning eller i myndighetsföreskrifter och att ge generella rekommendationer om deras tillämpning.

Allmänna råd är markerade med grå bakgrund.

Statens räddningsverk

ELISABETH SÖDERBERG

Mette Lindahl-Olsson
(Avdelningen för olyckförebyggande verksamhet)

Definitioner

I dessa allmänna råd används följande begrepp med angiven betydelse.

<i>Badplats</i>	Avser en plats där åtgärder vidtagits för att skapa goda möjligheter för bad. Åtgärderna kan exempelvis vara att man anlagt bryggor, badstegar, toaletter, parkeringsplats eller ytor för solbad. Undantag gäller för platser som utgör del av privat tomtmark och där badmöjligheter inte ingår i någon annan verksamhet som riktar sig mot en bred krets av personer.
<i>Hamn</i>	Avser bryggor, kajer, pirar och till dessa hörande områden som iordningställts för förtöjning av båtar eller fartyg.
<i>Kaj</i>	Avser plats som anlagts för förtöjning av båtar och fartyg. Sådana platser kan även finnas i bostadsområden. I definitionen ingår även andra liknande strandskoningar eller promenadstråk för allmänhetens möjlighet att vistas nära vatten vid hav, sjö, vattendrag eller kanal.

Lagen om skydd mot olyckor och dess tillämpning

Enligt 2 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ska ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skälig omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand eller annan olycka och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Enligt 3 kap. 1 § ska kommunen, för att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljön, se till att åtgärder vidtas för att förebygga bränder och skador till följd av bränder samt, utan att andras ansvar inskränks, verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder.

Enligt 3 kap. 3 § ska en kommun ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. Målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser ska anges i programmet. Där ska också anges hur kommunens förebyggande verksamhet är ordnad och hur den planeras.

Lagens krav på livräddningsutrustning m.m. enligt 2 kap. 2 § gäller endast för byggnader eller andra anläggningar. En anläggning i lagens mening är en plats som på något sätt gjorts i ordning och används för ett visst syfte av ägaren eller nyttjanderättshavaren.

Naturliga badplatser vid stränder, sjöar och vattendrag, utan bryggor, badstegar, omklädningsrum eller liknande arrangemang är exempel på platser som inte omfattas av lagen. Andra exempel på platser som inte omfattas är naturhamnar för fritidsbåtar.

Det riskanalytiska arbetet som ligger till grund för kommunens handlingsprogram bör också behandla risken för drunkning och var det finns behov av utrustning för vattenlivräddning.

Utrustning för vattenlivräddning

Behovet av utrustning för vattenlivräddning

Utrustning för vattenlivräddning bör finnas vid kajer, kanaler och andra vattendrag i tätorter där det är vanligt att människor är nära vattnet. Livräddningsutrustning bör även finnas vid badplatser och hamnar.

Vid olyckstillbud i vatten eller på isar krävs att den nödställda själv har möjlighet att rädda sig eller kan få snabb hjälp. För räddning av en nödställd behövs därför omedelbar tillgång till väl fungerande livräddningsutrustning. Vid speciella förhållanden kan det även finnas behov av livräddningspersonal på plats.

Behovet av livräddningsutrustning kan vara särskilt stort i närheten av broar och gångvägar, djupt vatten, starka strömmar och där många människor eller barn brukar vistas nära vatten. Behovet av utrustning kan variera med hänsyn till årstid och speciella arrangemang, men på många platser finns behovet året om.

Typ av utrustning för vattenlivräddning

Där det finns behov av utrustning för vattenlivräddning bör det finnas livboj. Fasta kajstegar eller trappor bör finnas om det är svårt att komma upp ur vattnet på annat sätt. Vid höga kajkanter, där det är svårt att nå en nödställd från land eller där det är djupt vatten direkt vid land eller brygga, bör det även finnas livräddningshake och livräddningsstege. Räddningsbåt/flotte bör finnas på särskilt riskutsatta platser.

Platser invid land får ses som särskilt riskutsatta och i behov av räddningsbåt/flotte om det kan antas att en nödställd, till exempel på grund av strömt vatten, kan föras så långt ut från land att det inte går att nå den nödställda från land genom att kasta en livboj eller där det kan förväntas vara svårt för allmänheten att undsätta en nödställd på annat sätt.

Hur utrustning för vattenlivräddning bör placeras

Utrustning för vattenlivräddning bör placeras där risken för olyckor är speciellt stor eller där många människor kan förväntas uppehålla sig. Utrustningen bör sättas upp väl synlig och nära vattnet. I tätorter och i hamnar bör utrustning för vattenlivräddning placeras med högst 200 meters mellanrum. På badplatser bör utrustningar placeras med högst 100 meters mellanrum. Fasta kajstegar bör placeras med högst 50 meters mellanrum.

En signalvimpel på livräddningshaken gör det lättare att se livräddningsutrustningen.

Krav på livräddningsutrustningen

Den livräddningsutrustning som används bör uppfylla nedanstående krav. Utrustningen bör vara enkel att använda utan särskilda förkunskaper. All lös utrustning som används bör kunna flyta för att inte gå förlorad i en nödsituation. Livräddningsposter och fasta kajstegar bör markeras med reflexer eller avvikande färg så att de syns tydligt. Livräddningsutrustningen bör märkas så att det klart framgår att den enbart är avsedd för livräddning. Det bör också framgå till vem man kan anmäla skadegörelse eller brister i utrustningen.

Livboj

Ett flythjälpmedel för att rädda en nödställd person i vatten. Räddaren kan befinna sig på land eller i vattnet. Bojen är normalt försedd med en livbojslina men kan vid långgrunda stränder och isfritt vatten även användas utan lina. Bojen bör kunna bära minst två personer.

Livbojslina

En lina som är festsatt i en livboj och används för att dra in livbojen med den räddade personen. Linan bör vara skyddad så att den inte förstörs av solljus. Den bör vara ca 25 meter lång.

Livräddningsshake

En stång som är försedd med en spretande trekrok. Den används för att dragga efter den som sjunkit under vattenytan eller för att nå och hålla uppe en person som fallit i vattnet vid kajer eller liknande. Haken bör vara minst 5 meter lång. Haken tjänar även som ”flaggstång” för signalvimpel.

Undsättningsstege (livräddningsstege)

En bärbar stege med hakar som används för att ta sig ner till eller upp från vattnet vid en kajkant eller liknande. Den kan också användas som hjälpmedel för att dra upp en nödställd från vattnet, eller som bår.

Fast kajstege

En fast monterad stege eller lejdare vid en kaj eller liknande som används för att ta sig ner till eller upp från vattnet. Kajstegen bör vid lägsta vattenstånd alltid nå minst en meter under vattenytan¹.

Livräddningsbåt/flotte

En båt eller flotte som är speciellt avsedd och utformad för livräddning. Den bör vara lätt att hantera utan förkunskaper. Den bör vara olåst och placerad så att den kan användas snabbt och lätt.

Underhåll och egenkontroll

Egenkontroll ingår som en viktig del i ett systematiskt arbete med säkerhet. Den som ansvarar för en anläggning med utrustning för vattenlivräddning bör upprätta en plan där rutiner för regelbundet underhåll av utrustningen fastställs. En sådan egenkontroll kan ingå i ansvaret för annan daglig kontroll av exempelvis renhållning, sanitära inrättningar, parkeringsplatser m.m.

Tillsyn

Som framgår av 5 kap. 1 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, utövar kommunen tillsyn över efterlevnaden av lagens krav, bland annat över att ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skäligen omfattning håller utrustning för livräddning vid brand eller annan olycka.

Tillsynsarbete kring vattensäkerhet kan exempelvis behandlas i kommunens handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor.

Kommunen bör regelbundet kontrollera att livräddningsutrustningen finns på avsedd plats, är hel och funktionsduglig samt väl synlig.

Följande lista kan tjäna som vägledning. Kontrollera att

- all utrustning är placerad så att den lätt och snabbt kan användas,
- livbojar med lina är hela och hänger på plats samt att linan är skyddad mot solljus,
- livbojens upphängningsanordning är hel och ordentligt fastskruvad,
- skaft och krokar på livräddningshakar är intakta,
- sprickor eller rötskador inte finns på undsättningsstegar, (lämpligen genom belastningsprov med ca 90 kg på stegens mitt),
- hake och stegar har ordentliga fästen och är rätt fastsatta på upphängningsstolpen,

¹ Motsvarande krav finns även i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2001:9) om hamnar.

**SRVFS
2007:5**

- fasta kajstegar håller och att de är intakta även under vattenytan. Kontrollera också om reflexer eller markeringsmålning behöver förbättras,
- åror, årornas infästningar, linor och skrov på livräddningsbåt eller livräddningsflotte är hela,
- livräddningsbåt på land ligger upp- och nedvänd, samt att
- livräddningsflottens ställning är hel och att flotten är väl förankrad men inte låst.

Utrustning för vattenlivräddning

vid hamnar, kajer, badplatser och liknande vattennära anläggningar

RÄDDNINGSS
VERKET

Säkerhet vid vatten

I december 2007 publicerade Statens Räddningsverk, SRV, allmänna råd och kommentarer om utrustning för vattenlivräddning vid hamnar, kajer, badplatser och liknande vattennära anläggningar, SRVFS 2007:5.

Svenska livräddningssällskapet, SLS, vill med denna folder ge information till kommuner, båtklubbar, bostadsrätts- och sommarstugeföreningar med flera om grundläggande krav på livräddningsutrustning, dess placering och underhåll i enlighet med SRV:s allmänna råd.

Vid olyckstillbud i vatten eller på is krävs alltid snabb hjälp. En effektiv räddningsberedskap kräver att allmänheten har omedelbar tillgång till enkel och väl fungerande livräddningsutrustning samt kunskap om hur den ska användas. Det är också viktigt att snabbt via telefon kunna larma samhällets räddningsresurser via 112.

Ägaren/nyttjanderättshavaren är alltid ansvarig för säkerhetsutrustningens placering, uppsättning, kontroll och underhåll.

Vi hoppas nu att denna folder ska vara till hjälp i ert arbete för en säkrare miljö vid vatten. För rätt och säker användning av livräddningsutrustningen kan Svenska Livräddningssällskapet ge råd och utbildning.

Innehåll

Lagen om skydd mot olyckor	3
Utrustning för vattenlivräddning	4
Behov och placering av livräddningsutrustning	7
Underhåll och egenkontroll	8

En vattensäker kommun

Svenska Livräddningssällskapet, SLS, har tagit fram sex kriterier för att öka vattensäkerheten i landets kommuner. Mer information om en vattensäker kommun kan du få på SLS webbsida www.sls.a.se.

Tillämpning av lagen om skydd mot olyckor

Enligt 2 kap. 2 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ska ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skäligen omfattning hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand *eller annan olycka* och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att förebygga brand och för att hindra eller begränsa skador till följd av brand.

Enligt 3 kap. 1 § ska kommunen, för att skydda människors liv och hälsa samt egendom och miljön, se till att åtgärder vidtas för att förebygga bränder och skador till följd av bränder samt, utan att andras ansvar inskränks, *verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder*.

Enligt 3 kap. 3 § ska en kommun ha ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet. Målet för kommunens verksamhet samt de risker för olyckor som finns i kommunen och som kan leda till räddningsinsatser ska anges i programmet. Där ska också anges hur kommunens förebyggande verksamhet är ordnad och hur den planeras.

Lagens krav på livräddningsutrustning m.m. enligt 2 kap. 2 § gäller endast för byggnader eller andra anläggningar. En anläggning i lagens mening är en plats som på något sätt gjorts i ordning och används för ett visst syfte av ägaren eller nyttjanderättshavaren.

Naturliga badplatser vid stränder, sjöar och vattendrag, utan bryggor, badstegar, omklädningsrum eller liknande arrangemang är exempel på platser som inte omfattas av lagen. Andra exempel på platser som inte omfattas är naturhamnar för fritidsbåtar. I vissa fall är det ändå motiverat att sätta upp livräddningsutrustning på dessa platser. Det kan till exempel vara där man vet att det ofta vistas många människor i närheten av och i vatten.

Det riskanalytiska arbetet som ligger till grund för kommunens handlingsprogram bör också behandla risken för drunkning och var det finns behov av utrustning för vattenlivräddning.

Utrustning för vattenlivräddning

Där det finns behov av utrustning för vattenlivräddning bör det finnas livboj. Fasta kajstegar eller trappor bör finnas om det är svårt att komma upp ur vattnet på annat sätt. Vid höga kajkanter, där det är svårt att nå en nödställd från land eller där det är djupt vatten direkt vid land eller brygga, bör det även finnas livräddningshake och livräddningsstege. Räddningsbåt/flotte bör finnas på särskilt riskfyllda platser.

Platser invid land får ses som särskilt riskfyllda och i behov av räddningsbåt/flotte om det kan antas att en nödställd, till exempel på grund av strömt vatten, kan föras så långt ut från land att det inte går att nå den nödställda från land genom att kasta en livboj eller där det kan förväntas vara svårt för allmänheten att undsätta en nödställd på annat sätt.

Krav på livräddningsutrustningen

Den livräddningsutrustning som används bör uppfylla nedanstående krav. Utrustningen bör vara enkel att använda utan särskilda förkunskaper. All lös utrustning som används bör kunna flyta för att inte gå förlorad i en nödsituation. Livräddningsposter och fasta kajstegar bör markeras med reflexer eller avvikande färg så att de syns tydligt. Livräddningsutrustningen bör märkas så att det klart framgår att den enbart är avsedd för livräddning. Det bör också framgå till vem man kan anmäla skadegörelse eller brister i utrustningen.

Livboj

Ett flythjälpmedel för att rädda en nödställd person i vatten. Räddaren kan befinna sig på land eller i vattnet. Bojen är normalt försedd med en livbojsslina men kan vid långgrundna stränder och isfritt vatten även användas utan lina. Bojen bör kunna bära minst två personer.

Livbojsslina

En lina som är fastsatt i en livboj och används för att dra in livbojen med den räddade personen. Linan bör vara skyddad så att den inte förstörs av solljus. Den bör vara ca 25 meter lång.

Livräddningshake

En stång som är försedd med en spretande trekrok. Den används för att dragga efter den som sjunkit under vattenytan eller för att nå och hålla uppe en person som fallit i vattnet vid kajer eller liknande. Haken bör vara minst 5 meter lång. Haken tjänar även som "flaggstång" för signalvimpel.

Undsättningsstege, livräddningsstege

En bärbar stege med hakar som används för att ta sig ner till eller upp från vattnet vid en kajkant eller liknande. Den kan också användas som hjälpmedel för att dra upp en nödställd från vattnet, eller som bår.

Fast kajstege

En fast monterad stege eller lejdare vid en kaj eller liknande som används för att ta sig ner till eller upp från vattnet. Kajstegen bör vid lägsta vattenstånd alltid nå minst en meter under vattenytan. Vid utformningen måste stegen anpassas till kajens utförande, risk för skador från fartyg och is. Stegen ska märkas ut så att den syns tydligt såväl från land som vattnet.

Livräddningsbåt/flotte

En båt eller flotte som är speciellt avsedd och utformad för livräddning. Den bör vara lätt att hantera utan förkunskaper. Den bör vara oläst och placerad så att den kan användas snabbt och lätt.

Exempel på märkning

Livräddningsmaterielen ägs och förvaltas av

Grönköpings kommun

Fel och brister på materielen anmäls på telefon 012-34 56 78

Detta är livräddningspost nr: 32

Larmnummer 112

Definitioner

I denna folder används följande begrepp med angiven betydelse.

Badplats

Avser en plats där åtgärder vidtagits för att skapa goda möjligheter för bad. Åtgärderna kan exempelvis vara att man anlagt bryggor, badstegar, toaletter, parkeringsplats eller ytor för solbad. Undantag gäller för platser som utgör del av privat tomtmark och där badmöjligheter inte ingår i någon annan verksamhet som riktar sig mot en bred krets av personer.

Hamn

Avser bryggor, kajer, pirar och till dessa hörande områden som iordningställts för förtöjning av båtar eller fartyg.

Kaj

Avser plats som anlagts för förtöjning av båtar och fartyg. Sådana platser kan även finnas i bostadsområden. I definitionen ingår även andra liknande strandskoningar eller promenadstråk för allmänhetens möjlighet att vistas nära vatten vid hav, sjö, vattendrag eller kanal.

Behov av utrustning för vattenlivräddning

Utrustning för vattenlivräddning bör finnas vid kajer, kanaler och andra vattendrag i tätorter där det är vanligt att människor är nära vattnet. Livräddningsutrustning bör även finnas vid badplatser och hamnar.

Vid olyckstillbud i vatten eller på isar krävs att den nödstälde själv har möjlighet att rädda sig eller kan få snabb hjälp. För räddning av en nödställd behövs därför omedelbar tillgång till väl fungerande livräddningsutrustning. Vid speciella förhållanden kan det även finnas behov av livräddningspersonal på plats.

Behovet av livräddningsutrustning kan vara särskilt stort i närheten av broar och gångvägar, djupt vatten, starka strömmar och där många människor eller barn brukar vistas nära vatten. Behovet av utrustning kan variera med hänsyn till årstid och speciella arrangemang, men på många platser finns behovet året om.

Placering av utrustning för vattenlivräddning

Utrustning för vattenlivräddning bör placeras där risken för olyckor är speciellt stor eller där många människor kan förväntas uppehålla sig.

Utrustningen bör sättas upp väl synlig och nära vattnet. I tätorter och i hamnar bör utrustning för vattenlivräddning placeras med högst 200 meters mellanrum. På badplatser bör utrustningar placeras med högst 100 meters mellanrum. Fasta kajstegar bör placeras med högst 50 meters mellanrum.

En signalvimpel på livräddningshaken gör det lättare att se livräddningsutrustningen

Underhåll och egenkontroll

Egenkontroll ingår som en viktig del i ett systematiskt arbete med säkerhet. Den som ansvarar för en anläggning med utrustning för vattenlivräddning bör upprätta en plan där rutiner för regelbundet underhåll av utrustningen fastställs. En sådan egenkontroll kan ingå i ansvaret för annan daglig kontroll av exempelvis renhållning, sanitära inrättningar, parkeringsplatser m.m.

Tillsyn

Som framgår av 5 kap. 1 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, utövar kommunen tillsyn över efterlevnaden av lagens krav, bland annat över att ägare eller nyttjanderättshavare till byggnader eller andra anläggningar i skälig omfattning håller utrustning för livräddning vid brand eller annan olycka.

Tillsynsarbete kring vattensäkerhet kan exempelvis behandlas i kommunens handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor.

Det bör finnas en plan för underhållet där det klart framgår som vem som har ansvaret. Den som ansvarar för livräddningsutrustningen bör regelbundet kontrollera att utrustningen finns på avsedd plats, är hel och funktionsduglig samt väl synlig. Kommunen ska se till att så sker.

Följande lista kan tjäna som vägledning. Kontrollera att

- all utrustning är placerad så att den lätt och snabbt kan användas,
- livbojar med lina är hela och hänger på plats samt att linan är skyddad mot solljus,
- livbojens upphängningsanordning är hel och ordentligt fastskruvad,
- skaft och krokar på livräddningshakar är intakta,
- sprickor eller rötskador inte finns på undsättningsstegar, (lämpligen genom belastningsprov med ca 90 kg på stegens mitt),
- hake och stegar har ordentliga fästen och är rätt fastsatta på upphängningsstolpen,
- fasta kajstegar håller och att de är intakta även under vattenytan. Kontrollera också om reflexer eller markeringsmålning behöver förbättras,
- åror, årornas infästningar, linor och skrov på livräddningsbåt eller livräddningsflotte är hela,
- livräddningsbåt på land ligger upp- och nedvänd, samt att
- livräddningsflottens ställning är hel och att flotten är väl förankrad men inte låst.

RÄDDNINGSG
VERKET

Svenska Livräddningssällskapet, SLS, har som ideell rikstäckande organisation uppgiften att förebygga olyckor vid vatten och isar. För mer information kontakta SLS länsförbund eller SLS kansli på telefon 08 654 18 30 eller via e-post: info@sls.a.se.

Du kan också söka information via SLS webbsida, www.sls.a.se.

Räddningsverket är en statlig myndighet som arbetar för ett säkrare samhälle.

Ytterligare information om Räddningsverkets verksamhet kan du få via www.raddningsverket.se.

Räddningsverket, 651 80 Karlstad, tfn 054-13 50 00, fax 054-13 56 00